Naslov — Address
NOVA DOBA
6233 St. Clair Avenue
Cleveland 3, Ohio
(Tel. HEnderson 3889)

NOVA DOBA

(NEW ERA)

URADNO GLASILO AMERIŠKE BRATSKE ZVEZE — OFFICIAL ORGAN OF THE AMERICAN FRATERNAL UNION

Entered as Second Class Matter April 15th, 1926, at The Post Office at Cleveland, Ohio, Under the Act of March 3rd, 1870. — Accepted for Mailing at Special Rate of Postage, Provided for in Section 1103, Act of October 3rd, 1917, Authorized March 15th, 1925

NO. 46. — ŠT. 46. CLEVELAND, OHIO, WEDNESDAY, NOVEMBER 24 — SREDA, 24. NOVEMBRA, 1943 VOLUME XIX. — LETNIK XIX.

SPLOŠNI TEDENSKI PREGLED

BÓJI NA PACIFIKU

Ameriške bojne sile so konci preteklega tedna pričele z ofenzivo v srednjem Pacifiku, in sicer v otoški skupini Gilbert. Ameriške čete so se izkrcale na otokih Makin in Tarawa. Boji za posest omenjenih otokov se še vršijo. Poleg redne pehote in marinov sodelujejo v teh bojih pomorske in letalske sile Zedinjenih držav. Iz navedenih in drugih poročil je razvidno, da dobiva zavezniška ofenziva na Pacifiku vedno večji razmah.

JUŽNA EVROPA

Zavezniška ofenziva v Italiji napreduje počasi in z velikimi napori. Nemška obrambna črta se le po drobcih krha in umika; za vsak gorski greben, za vsako sotesko in vsako vasico se morajo zavezniške čete h u d o boriti. Nemci so razvili veliko ofenzivo proti partizanom v Jugoslaviji, kljub temu se brambovci prilično dobro drže in povzročajo nacijem velike izgube. Zavezniški letalci bombardirajo razne nemške postojanke v Jugoslaviji in Grčiji.

RUSKA OFENZIVA

Ruska ofenziva je še vedno v polnem razmahu in skoro dnevno beleži večje ali manjše uspehe na raznih t o č k a h fronte. Pretekli teden so Rusi zavzeli mesti Rečica in Korosten, prvo ob severno, drugo pa južno od velikih Pripetskih močvirij. Ti mesti sta važni železniški križišči. Direktna železniška veza severnih in južnih nemških armad je s tem pretrgana. V Moskvi so zavzetje Rečice in Korostena navdušeno pozdravili. Pri Žitomiru so Nemci z močnimi protinapadi potisnili Ruse nekoliko nazaj, t o d a po par dneh je iniciativa spet prešla v ruske roke.

OGENJ IZPOD NEBA

V noči 18. novembra je nad tisoč največjih britiških bombnikov sipalo razdejanje na Berlin in Ludwigshafen. Na obe mesti je padlo nad 2500 t o n bomb. Drugi dan so ameriške leteče trdnjave bombardirale razne kraje zapadne Nemčije. Izgube zavezniških letal so bile primeroma majhne. Drugi napad s tisoč letali je bil izvršen na Berlin v noči 22. novembra.

IZMIŠLJENA ZMAGA

Japonci so pretekli teden trobentali o veliki japonski zmagi pri Bougainvillu, kjer da je bilo potopljenih nad 100 ameriških ladij raznih tipov. Ta izmišljena japonska zmaga je bila namenjena domačemu japonskemu prebivalstvu, kajti mornariškemu departmentu v Washingtonu o taki pomorski bitki ni nič znanega.

HULL JE POROČAL

Državni tajnik Cordell Hull je na izrecno povabilo kongresa osebno poročal skupnemu zasedanju o b e h zbornic zveznega kongresa o poteku in zaključkih nedavne konference v Moskvi. Kongresniki in senatorji vseh strank so Hulla navdušeno pozdravili in njegova izvajanja prekinjali z aplavzi. Najbolj gromovit aplavz pa je nastal v zbornici, ko je Hull omenil brezmejno požrtvovalnost ruskega ljudstva za dosego zavezniške zmage in ko je imenoval maršala Stalina za enega naj-

(Dalje na 2. strani)

NA RAZNIH FRONTAH BALKANA

Da li bodo zavezniki pričeli z resno ofenzivo na Balkanu še to jesen, je odprto vprašanje. Za tako ofenzivo govori primerna bližina zavezniške vojske v Italiji in v severni Afriki, proti pa zimsko vreme na goratem Balkanu. V poštev se mora jemati tudi morebitna skorajšna zavezniška invazija severozapadne evropske obale; v primeru take invazije bi ostal Balkan bolj postranska fronta. Nikakega dvoma pa ni, da se med zavezniki in Nemci že otvarja delna aktivna fronta na Balkanu.

Na primer, zavezniki pomagajo jugoslovanskim partizanom z materialom in z letalskimi napadi na važne nemške postojanke na Balkanu. Nemci imajo samo dve železnici, ki vodita na balkanski polotok; eno skozi Jugoslavijo in v dolino Vardarja, drugo preko Bolgarije skozi Sofijo. Prvo železnico so zavezniški letalci že večkrat poškodovali z napadi na Skoplje, drugo pa z nedavnimi letalskimi napadi na železniško omrežje v Sofiji na Bolgarskem.

Nadaljni boji med zavezniki in Nemci se vršijo v Egejskem morju, kjer so Nemci iztrgali zaveznikom dva mala otoka, namreč Kos in Lero. Pri zavzetju slednjega so Nemci ujeli osem tisoč ujetnikov, Angležev in Italijanov. Ako dobro oboroženi zavezniki včasi podležejo preveliki premoči in izgubijo kako postojanko, pač ni čudno, če se neprimerno slabeje oboroženi jugoslovanski partizani ne morejo marsikje meriti z veliko nemško premočjo. Redke so vojne, kjer bi bila vedno ena stran zmagovita. Vsekakor ni dvoma, da bodo zavezniki s sodelovanjem domačih balkanskih patriotov prepodili Nemce z Balkana, ko pride pravi čas.

*

Poročilo v listu New York Times, datirano 10. novembra, navaja, da se vrše skoro neprestani boji med slovenskimi partizani in Nemci na ozemlju med mesti Ljubljana, Žumberak, Delnice, Kočevje, Cerknica in Novo mesto. Partizani so v ofenzivi tudi na Gorenjskem, Štajerskem in v Slovenskem Primorju. Dalje poroča isti list, da so slovenski partizani tako porušili železniško zvezo med Beljakom in Gorico, da je bila tri tedne nerabna. Ko so Nemci progo popravili, so partizani razstrelili 20 metrov dolgi železniški most. Tudi železniške proge med Ljubljano in Trstom ter med Šušakom in Karlovcem so partizani tako pokvarili, da jih Nemci niso več tednov mogli rabiti.

Novi nemški poskusi prepoditi jugoslovanske partizane z jadranske obale, so bili brezuspešni. Nemški napadi na Trogir in na otok Brač so bili odbiti. Zavezniški letalci so bombardirali Drač v Albaniji in pristanišče Splita v Dalmaciji. Nemci so s četo tisoč mož skušali zavzeti štiri tisoč čevljev visoki hrib Mosor, pa so jih partizani odbili. Pri tem so jim pomagali tudi zavezniški letalci. Poročila o manjših spopadih med Nemci in partizani prihajajo tudi iz bližine Sarajeva in drugod.

Province Ljubljana, Trst, Gorica, Istra, Kvarner in Furlanija ter otok Veglia so zdaj pod nemško civilno upravo.

(Dalje na 6. strani)

DROBNE ZANIMIVOSTI

Današnji razgibani časi nam prinašajo nove iznajdbe, izboljšanja raznih vrst in najrazličnejša dognanja v mnogo večjem številu kot kdaj prej. Vojne razmere stavijo stotere nove zahteve, katerim je treba zadostiti na en ali drugi način. Pravijo, da potreba je najbolja učiteljica, in potreb nam je prinesla vojna v preobilici. Posledica je, da se pridno učimo. Marsikaj, česar se naučimo zdaj, pa nam bo koristno služilo tudi po vojni.

Umetni gumij, na primer, bo ostal med nami za stalno. S tem ni rečeno, da ne bi več rabili naravnega gumija, ki se pridobiva iz soka gumijevih dreves, če ga bomo dobili po primernih cenah in inozemstva, toda izdelovanje gumija oziroma dobrih nadomestil za gumij je tako napredovalo, da ne bomo v bodoče več odvisni od importa.

Motorizirana vojska potrebuje ogromne količine gasolina, in sicer najboljšega gasolina. To velja posebno za letala. Vsled te potrebe so tozadevni eksperti razvili neprimerno boljši gasolin kot smo ga kdaj prej poznali. To bo po vojni dobro služilo civilnim potrebam.

Pridelovanje živil je važno v vseh časih, posebno važno pa je v vojnem času, ko je mnogo ljudi zaposlenih pri drugih poslih, jesti pa morajo vsi. Milijoni vojakov ne pridelujejo živil, istotako tudi ne milijoni industrijskih delavcev, izmed katerih so mnogi bivši farmerji. Pridelke farm ogražajo razni mrčesi, katere je treba uničevati. V to svrho se rabi rastlinski strup, imenovan rotenone. Surovine za izdelovanje tega strupa smo pred vojno dobivali iz Daljnega Vzhoda in ta import nam je vojna večinoma preprečila. Zdaj dobivamo korenine rastlin "derris," ki vsebujejo rotenone iz republik: Peru, Brazilija, Ecuador, Colombia in Venezuela. V teh deželah raste rastlina divja. Poljedelski department Zedinjenih držav pomaga zdaj pri nasadih te rastline republikam Mexico, Guatemala, Costa Rica, Honduras,

(Dalje na 5. strani)

NELSON O RUSIJI

Donald M. Nelson, načelnik odbora za vojno produkcijo, ki se je po enomesečni odsotnosti vrnil v Washington, se je zelo navdušeno izrazil o ruskem vojnem programu. V Rusiji se je mudil tri tedne po posebnih opravkih za predsednika Roosevelta. Dejal je, da mu Rusi niso prikrivali ničesar in da so mu pokazali vse, kar je želel videti. Glede ruske vojne produkcije se je izrazil, da je sijajna, v enem oziru celo boljša od ameriške, namreč glede dostave materiala v tovarne in odpreme iz istih.

Posebno navdušeno in pohvalno se je izrazil o ruskem ljudstvu, kateremu ni nobena žrtev prevelika za najboljšo opremo rdeče armade. V vojnih industrijah vršijo ženske prav tako dobro delo kot moški. Večina industrij posluje na dva šihta po enajst ur in šest dni v tednu; težke industrije pa obratujejo na tri osemurne šihte; Umetni gumij izdelujejo Rusi zelo uspešno.

Dalje je Mr. Nelson povedal, da Rusi zelo visoko cenijo ameriško industrijo in da so zadovoljni z ameriško opremo, ki jim je dostavljena. Posebno jim ugajajo ameriška napadalna

(Dalje na 2. strani)

REŠEVANJE MLADIH ŽIVLJENJ

Na raznih frontah sveta je dandanes stotisoče ameriških vojakov. To so po veliki večini mladi ljudje, pred katerimi je še večji del življenja, ako pridejo srečno iz vojnega meteža. Zdravniška služba za fronto je dandanes dobro organizirana in vzame ranjence v oskrbo, kakor hitro je mogoče. Z novimi zdravili, ki preprečujejo okuženja, in s krvno plazmo, ki nadomesti izgubljeno kri, so rešena življenja tisočev in tisočev ranjencev. Krvna plazma se izdeluje iz krvi, ki jo v to svrho daruje civilno prebivalstvo. To se vrši potom posebnih postaj Ameriškega rdečega križa.

V Clevelandu, Ohio, je taka postaja "Blood Donor Service" nameščena na 1227 Prospect Avenue. Telefonska številka je: Superior 1800. Omenjena postaja nas naproša, da objavimo poziv za številnejše prijave darovalcev krvi. Nova kvota za Cleveland je 4000 darovalcev tedensko. Vsaka zdrava oseba primerne starosti lahko od časa do časa prispeva po en pint krvi. Nekateri darovalci v Clevelandu so že na ta način prispevali kri za reševanje mladih življenj na bojišču po osemkrat, desetkrat in večkrat. Mnogi drugi, ki bi lahko kaj prispevali v tem oziru, se še niso odzvali temu pozivu. Zamuda časa je neznatna, komaj eno uro. Ta zamuda ene ure morda pomeni desetletja življenja za mladega moža, ki je obležal ranjen na bojišču. Postaja Blood Donor Service v Clevelandu je odprta za registracijo od 9. ure dopoldne do 8. ure zvečer. Darovalci krvi so posebno zaželjeni med deseto uro dopoldne in polčetrto uro popoldne. Vsi tisti Clevelandčani, ki so pripravljeni enkrat ali večkrat prispevati pint krvi, naj se prijavijo gori omenjeni postaji, osebno ali telefonično.

Prilično isto, kar velja za postajo Blood Donor Service v Clevelandu, Ohio, velja tudi za druge slične postaje, katerih je nad 30 razdeljenih širom Zedinjenih držav. Rojaki, ki so pripravljeni prispevati kri za reševanje mladih življenj na bojiščih, naj se v to svrho prijavijo pri postajah svojih okrožij. Oddaja pinta krvi bo povzročila približno eno uro časa zamude. Ta ura časa pa bo morda rešila 25, 50 ali več let življenja mlademu možu na bojišču. In kdo ve, če ne bo med temi rešenci tvoj sorodnik ali tvoj prijatelj. Sobrat, sosestra, čitatelj, misli na to in stori, kar ti narekuje srce!

SLOVENSKE VESTI

Slovenska društva v Waukeganu, Ill., priredijo v soboto 27. novembra skupno domačo zabavo s plesom. Dobiček prireditve je namenjen za nakup božičnih daril za člane-vojake. Med sodelujočimi društvi je tudi društvo št. 94 ABZ. Zabava se bo vršila v Slovenskem narodnem domu v Waukeganu in se bo pričela ob 7. uri zvečer.

*

Družabni večer z večerjo priredi na večer 11. decembra podružnica št. 1 Slovenskega ameriškega narodnega sveta v Detroitu v počast pisatelja Louisa Adamiča. Prireditev se bo vršila v Slovenskem delavskem domu na 437 Livernois Ave. in se bo pričela ob 7. uri zvečer. Po

(Dalje na 2. strani)

GLASOVI NA RADIJU

V Zedinjenih državah je menda malo ljudi, ki ne bi poslušali programe radijskih postaj. Mnogi teh programov vsebujejo poročila o tekočih dogodkih. Novic je v teh vojnih časih mnogo in dosti teh novic nam sporoči radio prej kot jih čitamo v časopisih. Nekateri poročevalci teh novic dosežejo le okrožja določenih mest ,drugi govore vsej Ameriki. Kdo in kakšni so ti radijski poročevalci?

Za okrožje mesta Clevelanda je eden izmed najbolj priljubljenih radijskih poročevalcev Lowell Thomas, rojen v Woodingtonu, Ohio, in vzgojen v Cripple Creeku, Colorado. Posečal je več ameriških univerz, potoval je mnogo v inozemstvu in napisal je več knjig.

Walter Winchell je začel svojo kariero kot pevec v nekem gledališču v New Yorku in je mnogo potoval. Tam se je tudi začel udejstvovati v časnikarstvu. Radijski poročevalec je že od leta 1930.

Raymond Gram Swing je bil rojen v državi New York leta 1887 in je pričel svojo časopisno kariero v Clevelandu, Ohio. Bil je poročevalec v prvi svetovni vojni in je nekaj časa posloval kot evropski korespondent za ameriške liste. Pozneje je postal korespondent v Washingtonu in kot radijski poročevalec se je priljubil ameriškim poslušalcem leta 1939 ob priliki nacijske invazije Poljske.

Hans V. Kaltenborn je bil rojen leta 1878. Študiral je na harvardski univerzi in se je bojeval v ameriško-španski vojni. V Evropo je potoval trideset krat. Imel je priliko osebno govoriti s Hitlerjem, Mussolinijem, Čiang Kajšekom in drugimi visokimi glavami. Dvajset let se je udejstvoval v časnikarstvu v New Yorku.

Gabriel Heater je časnikar in pisatelj in se že deset let udejstvuje na radiju. Poznan je postal kot radijski poročevalec posebno ob priliki, ko je bil ugrabitelj Lindberghovega otroka usmrčen. Nekoč je bil tudi korespondent v Parizu.

(Dalje na 6. strani)

LJUDJE BREZ DOMA

Po statistiki, ki so jo zavezniki sestavili iz raznih dokumentov, kateri so jim na razpolago, je v Evropi nad 21 in pol milijona brezdomovincev, to je ljudi, ki so bili nasilno pregnani ali odpremljeni z njihovih domov. Od teh je največ v Nemčiji, namreč nad osem milijonov; na Poljskem jih je poldrugi milijon, v Rusiji nekaj nad en milijon, v raznih krajih svojih dežel ,toda izven domovinskih krajev pa jih je okrog osem in pol milijona.

Največ brezdomovincev je iz Poljske, namreč več kot osem in pol milijona; iz Francije je skoro tri in pol milijona brezdomovincev, iz Rusije več kot milijon in pol, iz Češkoslovaške tudi nad milijon in pol. V pregnanstvu v Nemčiji je največ Poljakov, namreč skoro dva in pol milijona; Francozov je tam skoro dva milijona, Čehoslovakov nad 800,000, Rusov tudi okrog 800,000.

Jugoslovanov je bilo po tej statistiki pregnanih iz njihovih domovinskih krajev 1,387,417. Od teh jih je 550,000 razpršenih po raznih delih Jugoslavije, v Nemčiji pa jih je 419,207. Nadaljni Jugoslovani so razpršeni sledeče: 170,000 na Poljskem;

(Dalje na 2. strani)

VELIK POMEN KRIMA ZA ZAVEZNIKE

Videti je, da bodo Rusi v bližnji bodočnosti likvidirali Nemce na polotoku Krimu, ki sega v Črno morje, in vojaški strokovnjaki z napetostjo čakajo tozadevnih nadaljnih razvojev. Vzrok tega zanimanja je v dejstvu, da bo Krimski polotok v trenotku, ko ga bodo Rusi popolnoma zasedli, mogel postati velikanska baza za težka bombna letala, ne glede na to, da bi bil obenem tudi pomorska baza za mornariško vojno v smeri rumunskih obal in bolgarskih transportnih središč, katerih se zdaj poslužujejo nemške vojaške sile.

Nemško vojaško silo na Krimu so Rusi nedavno popolnoma odrezali od ostalih nemških armad. Krim je odrezan na severu, kjer je z ozkim komadom ozemlja spojen z rusko celino, in odrezan je na vzhodu, kjer ga od Kavkaza loči ozki Kerčenski preliv. Nemci morejo vzdrževati nekaj stikov z nemškimi armadami na celini le še z ladjami in z letali. Koliko Nemcev je na Krimu, ni točno znano, vsekakor pa je samo vprašanje časa, kdaj jih bodo ruske klešče popolnoma stisnile.

Letala, katerih baze bi bile na Krimskem polotoku, bi z največjo lahkoto dosegla vse konce in meje satelitskih ozemelj, in tudi zatočišča nemške vojne industrije v Avstriji, Češkoslovaški ter južnih predelih Nemčije same.

Strokovnjaki za zračno vojno prerokujejo, da bo prišlo do tega, da bodo letala priplula na Krim iz Italije preko evropskega kontinenta, in nazaj, kar bi ogromno povečalo tovor bomb, namenjenih ciljem na balkanskih ozemljih. Objekti največje važnosti, kot na primer petrolejska polja v Ploestiju na Rumunskem, bi bila takorekoč v neposredni bližini. Morda še hujša bi bila grožnja za nemške prometne zveze.

Zaradi gerilske vojne na Balkanu, posebno v Jugoslaviji in Grčiji, je Nemcem nemogoče izkoristiti v celoti oziroma sploh v velikem obsegu železniške zveze za oskrbovanje zunanjega obroča svojih obrambnih pozicij. Prisiljena je radi tega, vedno bolj in bolj uporabljati pomorska pota. Na progah preko Jadranskega morja imajo Nemci vedno večje težave, ker so tam v kleščah med jugoslovanskimi gerilci, ki jih čakajo na eni strani, in zavezniškim letalstvom, ki ima svoje baze v Italiji. To je Nemce privedlo do tega, da vedno bolj intenzivno uporabljajo bolgarska pristanišča, kakor tudi rumunska, in potem prevažajo svoje dobave z ladjami preko Črnega morja, skozi Dardanele in v Egejsko morje.

Zavezniške zračne in tudi pomorske sile store seveda vse, kar morejo, da bi jim pretrgale to dovozno cesto, prav kot to delajo v področju Jadranskega morja, toda težkoče so velike, ker nimajo v pripravni oddaljenosti nobenih zračnih baz za neobhodno potrebna napadalna letala. Ta težkoča bi v veliki meri izginila, ako bi mogli zavezniki dobiti zračne baze v Mali Aziji. Ako bi se to pripetilo, bi vojna v tem področju zadobila popolnoma drugačne izglede.

Verjetno je, da je moskovska revija "Vojna in delavstvo" na podlagi sličnih zaključkov nedavno pisala, da je turška nevtralnost popolnoma izgubila

(Dalje na 2. strani)

VSAK PO SVOJE

Na konferenci v Moskvi so se zastopniki Amerike, Anglije, Rusije in Kitajske zedinili, da za nekaj časa po vojni bodo omenjene štiri velesile skrbele za mir in red, da se mali petelini ne skavsajo med seboj. Ko se kri nekoliko ohladi, bodo pa tudi mali narodi povabljeni, da sodelujejo pri vzdrževanju miru in splošni p o v o j n i rekonstrukciji. Pa so se nekatere "zamejne vlade" že oglasile, da jim omenjene določbe delajo krivico. Po njihovem mnenju bi morale Amerika, Anglija in Rusija najprej pregnati Nemce iz okupiranih dežel, potem pa brž izročiti vajeti zamejnim vladam, da spet zavladajo po starem. Američani, Rusi in Angleži naj se le tepejo za osvoboditev podjarmljenih dežel, po doseženi zmagi pa naj se poberejo domov in dajo vso besedo zamejnim vladam, ki so ves čas vojne lenarile na varnem v inozemstvu. Vrnivše se zamejne vlade bodo že poskrbele za izkoriščanje svojih izčrpanih ljudstev in za prilike novih vojn!

*

Vojna nima rešpekta niti za take praznike kot je božič. Letošnja božična darila in voščila bo razpršila na vse vetrove sveta in na dva meseca časa. In naši vojaki na raznih frontah bodo obhajali božič, kadar koli jih bodo dosegla božična darila in voščila.

*

Med Američani vseh vrst, kar vključuje tudi ameriške Slovence in Jugoslovane, je mnogo prerekanja, kar je na en način vsega obžalovanja vredno. Na drug način pa to kaže, da smo živi in bojeviti, kar ni tako slabo. Ko bomo vsi samo kimali in se strinjali v vseh podrobnostih, ne bo več dosti življenja v nas. Dokler smo nesebično in odkritosrčno prepričani, da se borimo na strani pravice in resnice, se nam ni treba bati izida. Vsi smo zmotljivi, povsod se dobi nekaj sebičnežev, ki zasledujejo le lastne koristi ter se požvižgajo na narod in človeštvo, toda velika večina ljudi je poštena in ima dobre namene. Tako končno vedno zmagata pravica in resnica. Prav je, da smo živi in bojeviti, toda bodimo pošteni in dostojni!

*

V listih smo čitali, da v Nemčiji izdelane klobase ne vsebujejo nikakega mesa. S čim so črevesa napolnjena, poročila ne povedo. Pri nas glede klobas še ni tako slabo, ker še vedno vsebujejo nekaj poštenega mesa, toda zdi se, da bomo kmalu pušili cigare brez tobaka.

*

Ko so Nemci okupirali bogato Ukrajino, so večino mlajšega domačega prebivalstva odvedli v industrijsko sužnost v Nemčijo in na vsa boljša mesta v Ukrajini naselili nemške civiliste iz rajha. V začetku tega meseca, ko je nemški vojski v Rusiji začelo za nohte iti, so nemški civilisti v Ukrajini in celo ponekod na Poljskem dobili ukaz, da se vrnejo domov, če hočejo sami sebi dobro. In začele so se iz Rusije vleči dolge procesije teh nemških vsiljivcev. Tja so bili prišli z vlaki in avtomobili, nazaj pa romajo s konjsko vprego ali peš, ker Nemcem primanjkuje mehaniziranih transportnih sredstev celo za vojaške potrebe. Zdi se, da se bodo slični romarji kmalu podali na božjo pot v Nemčijo

(Dalje na 2. strani)

"NOVA DOBA"

GLASILO AMERIŠKE BRATSKE ZVEZE

Lastnina Ameriške bratske zveze

IZHAJA VSAKO SREDO

Cene oglasov po dogovoru

Naročnina za člane 72c letno; za nečlana $1.50; za inozemstvo $2

OFFICIAL ORGAN
of the
AMERICAN FRATERNAL UNION, Inc., Ely, Minn.

Owned and Published by the American Fraternal Union, Inc.

ISSUED EVERY WEDNESDAY

Subscription for members $.72 per year; nonmembers $1.50

Advertising rates on agreement

Naslov za vse, kar se tiče lista:
NOVA DOBA 6233 St. Clair Ave. Cleveland 3, Ohio

VOL. XIX. 104 NO. 46

ZAHVALNI DAN

Zahvalni dan je pristen ameriški praznik, ki sega daleč v zgodovino naše republike. Temelji v glavnem na razpoloženju kmečkega prebivalstva v pozni jeseni, ko so bili poljski pridelki srečno pospravljeni in so bile zaloge hrane in kuriva za zimo srečno pod streho. Tak srečen zaključek letnega dela je bilo vredno proslaviti s primerno gostijo in ta običaj se je ohranil do današnjih dni. Ta praznik je obdržal svoj pomen tudi v današnji industrijalni dobi, ker končno vsi živimo od pridelkov naših farm. Letos so bili pridelki naših farm obilni, kljub deloma neugodnemu vremenu. Res je, da je količina nekaterih pridelkov manjša kot običajno, toda najvažnejših živil se je pridelalo znatno več kot druga leta. To pomeni, da bo dovolj hrane za nas doma in za naše vojake, ne glede na to, da moramo in bomo morali pošiljati velike količine živil našim zaveznikom. Izbira živil ne bo tako velika kot v mirnih časih, toda stradati ne bo treba nikomur. Za to smo lahko hvaležni Bogu ali dobri usodi, kakor pač kdo stvar razume.

* * *

Instanci, katero smatramo za pravo, smo ob priliki letošnjega Zahvalnega dne lahko hvaležni tudi za izredno izboljšano vojno situacijo. Lani ob tem času so naši sovražniki še kontrolirali večino Afrike, bili so globoko v Rusiji in skoro prosto so se gibali na Pacifiku; sovražne podmornice pa so grdo mrcvarile našo plovbo. Danes, po enem letu, se zavezniške sile čvrsto uveljavljajo na Pacifiku, divjanje sovražnih podmornic na Atlantiku je skoro paralizirano, zavezniške armade so likvidirale sovražnike v Afriki, v Siciliji in v znatnem delu Italije, ruske armade podijo Nemce proti njihovim mejam in zavezniški letalci bolj in bolj učinkovito mehčajo osrčje Nemčije. Do konca vojne je morda še daleč, toda mi smo mnogo bližje zmagi kot smo si upali predstavljati pred letom dni. Na vseh frontah so padle mnoge naše žrtve, in prav je, da se ob priliki Zahvalnega dne s hvaležnostjo in spoštovanjem spomnimo teh žrtev, ker njim se imamo v glavnem zahvaliti za naše uspehe.

* * *

Ob priliki letošnjega Zahvalnega dne smemo biti hvaležni tudi vsem tistim državnikom, ki so pripomogli, da je na konferenci v Moskvi prišlo do takega poštenega sporazuma med zavezniki, posebno med Ameriko, Anglijo in Rusijo. Mnogo strupene navlake, ki so jo plačanci Berlina in Rima nagrmadili na pota zaveznikov, je odstranjene. Med zavezniki je vstalo zaupanje in nastalo sodelovanje, ki je potrebno za čim prejšno in popolno zmago nad sovražniki in za upostavitev in vzdrževanje trajnega miru med narodi. Res je to šele začetek, toda začetek je dober, in iz dobrega začetka se lahko sklepa na dober nadaljni razvoj, ki bo v korist vsemu človeštvu.

* * *

Ob letošnjem Zahvalnem dnevu je tudi primerno, da se kot člani Ameriške bratske zveze hvaležno spomnimo vseh tistih bratov in sester, ki so pripomogli, da je kampanja vpisovanja novega članstva v proslavo 45-letnice naše organizacije tako dobro uspela. V 45 tednih kampanje vpisati v vrste našega članstva nad 1,500 novih članov ni mala reč. To v teh izrednih vojnih časih, ko so ljudje zaposleni do utrujenosti, ko mladina odhaja v vojaško službo, ko je transportacija otežkočena in ko sto skrbi in nevšečnosti visi nad mnogimi našimi člani, kakor tudi nad prospektivnimi kandidati za članstvo. Tisti dobri člani in članice, ki so kljub vsem oviram vpisovali novo članstvo, so se izkazali za prave apostole Ameriške bratske zveze in njenega bratskega udejstvovanja. Pozabili so na svojo utrujenost in na svoje skrbi in so se požrtvovalno zavzeli za porast organizacije, katero ljubijo. Njihovo delo ni bilo lahko; to ve vsak, ki se je kdaj tozadevno udejstvoval. Dajmo jim priznanje in bodimo jim hvaležni. Naj jim bo vesel Zahvalni dan in srečni vsi sledeči dnevi!

VSAK PO SVOJE

(Nadaljevanje s 1. strani)

tudi iz Jugoslavije. Če jih partizani ne bodo prej na licu mesta naučili moliti kozje molitvice.

*

Nacijske oblasti na Holanskem so prepovedale krmiti prašiče s krompirjevimi olupki. Vsi krompirjevi olupki morajo biti oddani oficielnim kolektorjem. Kdor bi se temu ukazu ne pokoril, mu preti šestmesečni zapor ali globa tisoč holandskih goldinarjev. Kakšne delikatese izdelujejo Nemci iz krompirjevih olupkov, ki jih uropajo izpred rilcev holandskih prašičev, poročilo ne pove.

Iz urada glavnega tajnika A. B. Z.

NOVOLETNA NAGRADA DRUŠTVENIM TAJNIKOM

Našim društvenim tajnikom in tajnicam tem potom naznanjam, da jim je glavni odbor tudi letos odglasoval nekaj nagrade za trud in delo, ki so ga imeli pri kolektanju mladinskih asesmentov tekom leta 1943.

Nagrada znaša 36 centov od vsakega dobrostoječega mladinskega člana z dnem 31. decembra 1943 in bo nakazana tajnikom in tajnicam v drugi polovici meseca januarja 1944.

Mnogim našim članom in članicam ni znano, da društveni tajniki in tajnice ne prejemajo od svojih društev nobene odškodnine za pobiranje mladinskih asesmentov, zato jim naš glavni odbor že nekaj let sem nakazuje nekaj darila iz mladinske blagajne. Ta darila sicer niso velika, če se upošteva številna pota, ki jih mora društveni tajnik narediti predno izkolekta mladinski asesment, a so kljub temu hvaležno sprejeta, ker izražajo obenem priznanje za delo, ki so ga naredili za dobrobit in napredek mladinskega oddelka.

Z odobritvijo te nagrade se torej glavni odbor prav lepo zahvali vsem agilnim društvenim tajnikom in tajnicam ter drugim aktivnim društvenim uradnikom in uradnicam za zanimanje, ki so ga pokazali za naš mladinski oddelek in za vse napore, ki so jih naredili za rast in napredek istega. Upamo in želimo, da bi bili enake naklonjenosti deležni tudi prihodnje leto.

Z bratskim pozdravom,

ANTON ZBAŠNIK, glavni tajnik.

James W. Gerard, bivši ameriški poslanik v Nemčiji pred prvo svetovno vojno, je v nekem svojem nedavnem govoru dejal, da prav za prav ni nikake razlike med naciji in povprečnimi Nemci. Ko so v tej vojni nemške armade zmagovale, so vsi Nemci, javno ali na tihem, oboževali Hitlerja in nacizem. Nobenega Nemca ni pekla vest zaradi grozodejstev, ki so jih naciji počenjali v zasedenih deželah. Zdaj, ko se nacijem počasi pa gotovo približuje dan obračuna, se pa že pojavljajo krivi preroki, ki skušajo svet prepričati, da so Nemci v splošnem skoro angelske nature, samo malošteviln naciji da so bad boys.

*

V Los Angelesu je bila nedavno ustanovljena agencija, ki obljubuje, da bo pokrivala potrebe povprečnega človeka od rojstva do smrti. Ta oskrba se začne s plenicami in varnostnimi iglami in zaključi s krstom in nagrobnim kamnom. Pa še pravi kdo, da Američani niso temeljiti!

*

V countyu Poinsett v državi Arkansas se je neki mož javil naborni komisiji, se predstavil kot vzdrževatelj velike družine in v potrdilo predložil od njegove žene napisano pismo. Vsebina pisma je bila sledeča:

"Draga armada Zedinjenih držav: Moj mož me je naprosil, da napišem to pismo in navedem, da vzdržuje družino. On ne zna čitati, zato mu ne povejte vsebine. Kar vzemite ga k vojakom. Odkar sem ga pred osmimi leti poročila, ne dela nič, samo razgraja in popiva. Jaz pa moram preživljati njegovih sedem otrok. Mogoče ga pripravite, da bo nosil puško. On je dober pri jedi in pri streljanju veveric. Vzemite ga in hvala vam. Jaz potrebujem živež in njegovo posteljo za otroke. Ne povejte mu tega, samo vzemite ga . . ."

Slavna armada je imela usmiljenje z ženo in je moža vzela.

*

V Durbanu v Južni Afriki, kjer je med domačini plemena Zulu običaj kupovanja žen, se je bil neki prospektivni ženin dogovoril z očetom svoje prospektivne neveste, da plača zanjo $88.00 v gotovini in sedem krav na parkljih. Predno pa je bila transakcija izvršena, se je prospektivni tast premislil in dvignil ceno neveste na $128.00 in osem krav. Ženin se je pritožil pri oficielnemu kontrolerju cen življenjskih potrebščin, pa brez uspeha, ker slednji ni smatral ženo za življenjsko potrebščino. Zulu, ki je dobil koš, se zdaj po zuluško priduša nad vojno inflacijo.

*

Zapadno od Chicaga je nedavno velik ptič ustavil vlak, kar je nenavaden čin celo za vojne čase. Bil je samozavesten orel, ki se je zaletel v žarnico lokomotive in jo razbil. Ptič je sicer obležal mrtev na progi, toda vlak je bilo treba ustaviti za toliko časa, da so žarnico popravili. Druge nesreče ni bilo. Slučaj pa dokazuje, da navadno vselej izgubi tisti, ki se skuša z vlakom.

*

Donald M. Nelson, načelnik odbora za vojno produkcijo, ki se je nedavno mudil v Rusiji, si je ogledal več ruskih vojnih industrij. V neki tovarni za izdelovanje topov je opazil, da zunanje strani novo izdelanih topovskih cevi niso izglajene, in je na to opozoril delovodjo. Nagovorjeni mož pa je s smehom odvrnil: "Ničevo! Notranjost cevi je izglajena natančno po predpisih in od tam frčijo krogle, ki pobijajo sovražnike!"

*

V Portlandu, Oregon, je bil pripeljan v bolnišnico Paul H. Thorsen, ki je imel zdrobljeno pogačico ali kost v kolenu. Povedal je, da mu je njegova izvoljenka hotela nežno sesti na kolena, pa ji je spodletelo in je sedla z vso težo svojega kontinenta. Some baby!

*

Prijatelju Caheju se je sanjalo, da je prisostvoval Hitlerjevemu pogrebu. Mrtvega diktatorja so spremljale na pokopališče silne množice ljudstva. Vse je bilo tiho, toda, ko so spustili krsto v grob, je nastalo tako ploskanje, da so morali pogrebci proceduro dvanajstkrat ponoviti. To se pravi, da so morali Hitlerja enajstkrat dvigniti iz jame in dvanajstkrat spustiti v grob. Kaj je Cahej prejšnji večer pil, ni povedal.

*

Kako vsako leto, se bodo tudi letos oglasili cinični "kikarji" s trditvami, da nimamo za kaj biti hvaležni na letošnji Zahvalni dan. Kroničnih kikarjev, ki so nezadovoljni z vsem svetom in sami s seboj, ne bo nihče izpreobrnil, mi pa vemo, da smo lahko hvaležni usodi za marsikaj.

Na primer: da imamo zdrave ude; da ne pogrešamo niti jedi niti pijače; da smo primerno oblečeni; da imamo gorka stanovanja; da nismo v vojnem ujetništvu ali koncentracijskem taborišču; da na naša bivališča ne dežujejo bombe; da gremo lahko, kamor hočemo, podnevi in ponoči; da govorimo in čitamo lahko, kar hočemo; da svobodno poslušamo domača in inozemska radijska poročila; da tajna policija ne údira v naša stanovanja; da se nam ni treba skrivati v gozdih ali v podzemeljskih votlinah; da potom svobodnih in tajnih volitev izbiramo naše uradnike; da naše primeroma male in neboleče žrtve, ki jih doprinašamo k vojnim naporom, prispevajo k zmagi pravice in svobode nad tiranstvom; z eno besedo: da smo v Ameriki!

A. J. T.

SLOVENSKE VESTI

(Nadaljevanje s 1. strani)

večerji bo Mr. Adamič govoril o sedanjem položaju v Sloveniji, Jugoslaviji in na Balkanu sploh.

*

Iz Canon Citya, Colorado, je tajnica tamkajšnjega društva Triglav, št. 147 ABZ, Mrs. Julia Škrabec poslala uredništvu Nove Dobe izrezek lokalnega lista "Daily Record", iz katerega povzamemo sledeče:

Štabni saržent Frank Yekovich je prišel dne 9. novembra na dopust k staršem v Canon City, obložen kar s sedmimi medaljami. Med temi sta križec za letalsko odličnost in kolajna škrlatnega srca. Letalski križec je dobil po dovršenem 25. letalskem poletu nad sovražno ozemlje. Lahko ranjen od protiletalskega strela je bil tekom poleta nad Regensbergom v Nemčiji in za tisto je dobil odlikovanje škrlatnega srca. Preplul je znaten del evropskega kontinenta in najbližje je prišel Berlinu na 60 milj in sicer na poletu med Anglijo in Afriko. Frank Yekovich je pri vojakih od junija 1942. Zdaj, ko je izvršil svojih 25 poletov nad sovražnimi deželami, bo najbrž prideljen kaki letalski šoli za instruktorja. Svoj 15-dnevni dopust je preživel pri svojih starših, Mr. in Mrs. Frank Yekovich, Sr., ter sestrah Mary in Katherine, ki bivajo na 607 Griffin Ave., Canon City, Colo. Vsa Yekovicheva družina je včlanjena v društvu št. 147 ABZ.

*

V Enumclawu, Wash., je po daljšem bolehanju umrl Jerry Krashovetz, star 78 let, član in soustanovitelj tamkajšnjega društva št. 162 ABZ. Pokojnik je bil tudi soustanovitelj društva št. 21 ABZ v Denverju, Colo. Skoro istočasno je nenadoma umrla njegova hčer Mrs. Mary Gorc, ki ga je tekom njegove bolezni oskrbovala. Pokojnik zapušča sina Franka in Johna, hčer Mrs. Rose Bailey, dva vnuka in dva pravnuka.

*

V Uniontownu, Pa., je po daljši bolezni umrl Martin Prah, član in soustanovitelj društva št. 55 A B Z. Zapušča soprogo, štiri sinove, tri hčere in polubrata. Rojen je bil v Prušnji vasi pri Konstanjevici na Dolenjskem.

SPLOŠNI TEDENSKI PREGLED

(Nadaljevanje s 1. strani)

večjih državnikov in voditeljev sedanjega časa.

BODOČA KONFERENCA

Tako v Washingtonu kot v Londonu prevladuje prepričanje, da se bodo v najbližji bodočnosti sešli h konferenci predsednik Roosevelt, ministrski predsednik Churchill in maršal Stalin. Kje in kdaj se bo konferenca vršila, je za enkrat še tajnost, ki najbrž ne bo odkrita, dokler ne bo konferenca že v teku. Po ugibanju nekega budimpeštanskega lista se bo morda konferenca velike trojice vršila v Egiptu.

VPOKLIC OČETOV

Mladi možje z otroci, ki so bili očetje družin še predno je Amerika stopila v vojno, ne bodo klicani v vojaško službo, dokler bo na razpolago dovolj samcev in oženjenih mož brez otrok. Samci, ki so nujno potrebni v vojnih industrijah, bodo nadalje izvzeti. Tako je bilo pred dnevi sklenjeno v kongresu.

DOLOČANJE MEJ

Določanje mej med posameznimi osvobojenimi državami bo moralo počakati za po vojni. V poštev bo prišlo kakih 30 spornih točk glede mej. Tako je bilo, po izjavi našega državnega tajnika Hulla, sklenjeno na konferenci v Moskvi. Dokler meje ne bodo končno določene, sporna ozemlja ne bodo povsem svobodna. Ta del izjave se more tolmačiti tako, da bodo sporna ozemlja kontrolirale zavezniške čete toliko časa, dokler ne bo končnoveljavno določeno, katerim državam naj pripadajo.

VSE MOBILIZIRANO

Češkoslovaški viri poročajo, da so Nemci vpoklicali v vojaško službo vse sposobne moške med 18. in 50. letom, zaposlene v raznih vojnih industrijah na Češkem. Delavce v industrijah so nadomestili z ruskimi in francoskimi ujetniki ter z židovskimi in ruskimi civilisti, vključno 12-letne dečke in ženske. Mobilizirani možje v mestih Jistebne, Oldrichovice in drugod, Čehi in Poljaki, so pobegnili v gozde, odkoder napadajo transporte, žandarje in vojake.

KAMOR SPADA

Slovaški kvizling in lutkarski premier monsignor Joseph Tiso baje namerava iti v samostan, da se izogne kazni kot vojni kriminalec, ko bo Nemčija poražena in ko bo za kvizlinge raznih narodov prišel dan plačila. Tako je povedal neki begunec iz Slovaške, ki je nedavno dospel v London.

LJUDJE BREZ DOMA

(Nadaljevanje s 1. strani)

107,510 v Italiji, 9,000 na Madžarskem, v Bolgariji in Rumuniji, in 131,700 v raznih drugih deželah.

Navedene številke seveda niso povsem točne, ker zavezniki pri sestavi te statistike pač nisi imeli vseh podatkov. Najbrž je število brezdomovincev mnogo večje kot ga navaja statistika. Vsekakor so že navedene številke strahotne. Skoro 22 milijonov Evropcev je moralo zapustiti svoje domove, med temi skoro poldrugi milijon Jugoslovanov. Samo v tem oziru je nacifašizem povzročil nad 20 milijonov tragedij. Če je kakšna odločitev na mestu, je gotovo odločitev: smrt nacifašizmu!

AMERIŠKA BRATSKA ZVEZA

Ustanovljena 18. julija 1898

GLAVNI URAD: ELY, MINNESOTA

GLAVNI ODBOR

IZVRŠEVALNI ODSEK:

Predsednik: J. N. Rogelj ..... 6208 Schade Ave., Cleveland, 3, Ohio
1. podpredsednik: Frank Okoren ..... 4759 Pearl St., Denver, 16, Colo.
2. podpredsednik: P. J. Oblock ..... RD No. 1, Box 506, Turtle Creek, Pa.
3. podpredsednik: Joseph Kovach ..... 132 East White St., Ely, Minn.
4. podpredsednik: Anton Krapenc ..... 1636 W. 21st Place, Chicago, Ill.
5. podpredsednik: Joseph Sneler ..... 5322 Butler St., Pittsburgh, Pa.
6. podpredsednica: Mary Predovich ..... 2300 Yew St., Butte, Mont.
Tajnik: Anton Zbašnik ..... AFU Bldg., Ely, Minn.
Pomožni tajnik: Frank Tomsich, Jr. ..... AFU Bldg., Ely, Minn.
Blagajnik: Louis Champa ..... Ely, Minnesota
Vrhovni zdravnik: Dr. F. J. Arch ..... 618 Chestnut St., Pittsburgh, Pa.
Urednik-upravnik glasila: A. J. Terbovec, 6233 St. Clair Ave., Cleveland, 3, O.

NADZORNI ODSEK:

Predsednik: John Kumse ..... 1735 E. 33rd St., Lorain, Ohio
1. nadzornik: F. E. Vranichar ..... 1312 N. Center St., Joliet, Ill.
2. nadzornik: Matt Anzelc ..... Box 12, Aurora, Minn.
3. nadzornik: Andrew Milavec, Jr. ..... Box 185, Houston, Pa.
4. nadzornik: F. J. Kress ..... 218—57th St., Pittsburgh, Pa.

FINANČNI ODSEK:

J. N. Rogelj ..... 6208 Schade Ave., Cleveland, 3, Ohio
Anton Zbašnik, tajnik ..... AFU Bldg., Ely, Minn.
John Kumše ..... 1735 E. 33rd St., Lorain, Ohio
Frank E. Vranichar ..... 1312 N. Center St., Joliet, Ill.
Andrew Milavec, Jr. ..... Box 185, Houston, Pa.

GLAVNI POROTNI ODBOR:

Predsednik: Anton Okolish ..... 1078 Liberty Ave., Barberton, Ohio
1. porotnik: Frank Mikec ..... P. O. Box 237, Strabane, Pa.
2. porotnica: Rose Svetich ..... Ely, Minnesota
3. porotnik: Steve Mauser ..... 3511 Humboldt St., Denver 5, Colo.
4. porotnik: Ignac Zajc ..... 683 Onderdonk Ave., Brooklyn, N. Y.

PETINŠTIRIDESETLETNICO AMERIŠKE BRATSKE ZVEZE

bomo najlepše proslavili, če vsako krajevno društvo vsak mesec v letu 1943 vpiše nekaj novih članov

ZA NOVOPRIDOBLJENE ČLANE ODRASLEGA IN MLADINSKEGA ODDELKA DAJE AMERIŠKA BRATSKA ZVEZA NAGRADE V GOTOVINI.

Za novo pridobljene člane odraslega oddelka so predlagatelji deležni sledečih nagrad:

za člana, ki se zavaruje za $ 250.00 smrtnine, $1.25 nagrade;
za člana, ki se zavaruje za $ 500.00 smrtnine, $2.00 nagrade;
za člana, ki se zavaruje za $1,000.00 smrtnine, $4.00 nagrade;
za člana, ki se zavaruje za $1,500.00 smrtnine, $5.00 nagrade;
za člana, ki se zavaruje za $2,000.00 smrtnine, $6.00 nagrade;
za člana, ki se zavaruje za $3,000.00 smrtnine, $8.00 nagrade.

Te nagrade so izplačane šele potem, ko so bili za nove člane plačani trije mesečni asesmenti.

* * *

Za novopridobljene člane mladinskega oddelka plača Ameriška bratska zveza sledeče redne nagrade:

za člana načrta "JA" — $0.50;
za člana načrta "JB" — $2.00;
za člana načrta "JC," s $ 500.00 zavarovalnine — $2.00;
za člana načrta "JC," s $1,000.00 zavarovalnine — $3.00;
za člana načrta "JD," z $ 250.00 zavarovalnine — $1.00;
za člana načrta "JD," s $ 500.00 zavarovalnine — $2.00;
za člana načrta "JD," s $1,000.00 zavarovalnine — $3.00.

VELIK POMEN KRIMA ZA ZAVEZNIKE

(Nadaljevanje s 1. strani)

svoj pozitivni značaj, in sicer nele s stališča zaveznikov, ampak tudi z ozirom na Turčijo samo. — (Overseas News Agency).

NELSON O RUSIJI

(Nadaljevanje s 1. strani)

letala Bell Airacobra, ker z njimi se da pobiti dosti Nemcev," in pa vojaški avtomobili "jeeps," kateri so sposobni za vsako porabo, "toliko, da ne letajo po zraku." Dalje so Rusi silno hvaležni za železnico od Perzijskega zaliva do Rusije, ki jo je zgradilo in jo upravlja ameriško moštvo. Tista železnica da vrši čudovito fino delo.

Glede maršala Stalina, s katerim se je razgovarjal poldrugo uro, se je Mr. Nelson izrazil, da je fin možak (a regular fellow), ki čudovito razume vojne in povojne probleme. Med redkih in odkritih besed, je navadno dobro informiran in ima tudi smisel za humor. Na splošno, da "je zelo, zelo prijazen človek."

FOR VICTORY BUY UNITED STATES WAR BONDS AND STAMPS

New Era ■ENGLISH SECTION OF■ Official Organ of the American Fraternal Union. Nova Doba

AMPLIFYING THE VOICE OF THE ENGLISH SPEAKING MEMBERS

ORPHANS AND VICTIMS OF WAR NEED YOUR HELP

Last week in an Associated Press article by Sigrid Arne he stated as follows: "Europe is going to look like a great railroad station the first few months after the Germans decide to surrender unconditionally. Ragged and hungry people will trudge homeward all over the map of Europe. Here and there one white-faced person will recognize another white face. They will sob silently before the questions come, 'Where have you been?' 'Are you all right?' 'Have you news of the children?' 'Is mother still living?' And what about the children? Their hair cropped because of lice. Their stomachs protruding because of malnutrition. Their wrists limp, their faces suspicious and lined, like old people's.

"They may not recognize their parents, when the relief committees return them to their home towns. The years will have passed, and how are the parents to recognize them?

"It's thought that 30,000,000 persons or more have been torn from their homes in Europe. The problem of returning those still living to their homes will be stupendous.

"Little Slovenia suffered one of the most brutal German grabs. There are only 1,250,000 Slovenes, part of Yugoslavia. Back in 1941, the Germans, in another attempt to "Germanize" walked into Slovenian homes and took some 8,000 children — from two to 10 years old — and carted them off to Germany. How, when the big going-home day comes, are those Slovenian parents ever to find their two-year olds again?"

The above excerpts from Sigrid Arne's article give us much to think about. We, who still have freedom, still enjoy the best of life and its bounties, what can we do to help? The problem is truly a grave one but we Slovenian-Americans have the answer. The American Fraternal Union is a member of two large Slovenian-American movements which are trying to help solve this question. The Slovene Section of the Jugoslav Relief Fund was established to collect voluntary contributions which will be used to give material support to our countrymen in Slovenia after this war, just as soon as the way will be clear to get through to them. This fund will provide food, clothing, medicine, seeds, etc. for these homeless, suffering people. You can help by donating to this fund. Your contribution will help these children and their parents reestablish their families and homes. The people who work for this fund and all its branches are donating their time and efforts without any monetary compensation. Their only compensation for their work is the satisfaction of knowing that they are contributing to alleviate the suffering of the people in Slovenia.

The other Slovene-American movement is the Slovenian American National Council (SANC) which has local branches in most of the communities where our lodges are located. Its primary purpose is to bring the Yugoslavs, of which the Slovenes are a part, together in one united nation, to assure the people of Slovenia that they will have a land to return to. They are also working to return to Slovenia, inside the borders of Yugoslavia, that large portion of territory known as the "Julian March" which was given to Italy after the last war. They bring to government leaders the necessary information needed to present our case before the peace table when the future of nations will be decided. This cause is also worthy of your support. SANC is also a part of the United Committee of South-Slavic Americans which have been hard at work in paving the way to a better future for the South-Slav peoples.

Both of these movements need your support to insure the success of their endeavors. Many of you are native-born Americans of Slovene descent and you probably wonder why you should interest yourselves in this cause. We, living in America, enjoy liberty and happiness and want our relatives over there to also be free men and women. The best reason for your interest in this cause is: If the problems of these nations are not settled definitely and justly, we may be sending our sons into another war which will begin because of the mistakes we might make today. All of us are doing our best in helping America and her Allies win this war. All of us know that liberty must be preserved. However, this same liberty and freedom must be assured for our children, too. We must see to it today, now, that our sons won't have to spill American blood on any battlefield again! By helping these movements you help the world in striving for a lasting peace. No sacrifice is too great when it concerns the liberation of humanity! Your contribution to these movements, no matter how small it may be, will bring new hope to the enslaved people of Slovenia. Contact your local branch and give them your support so that our fellow-countrymen in Slovenia will have something to come home to, something to give them new hope for a better life.

TWILIGHT TRAFFIC

As the days get shorter and the nights get longer, the confusing in-between hours of twilight will become even more dangerous for both car drivers and pedestrians. The Greater Cleveland Safety Council urges you to take extra care when driving or walking in twilight traffic.

Notice of Annual Lodge Meeting of Lodge 1, AFU

Members of Lodge No. 1, AFU of Ely, Minn., are requested to be present at the annual session which will be held Sunday, Dec. 12 at 9:30 a. m. in the basement of the Jugoslav National Home. Election of officers will take place and other important business will be transacted during the session.

Members who are in the organization for 40 years or more and who have not received their emblems, are requested to inform the secretary, so that the emblems may be secured and presented at this session.

As you all know the convention is to be held next year, and if any members have suggestions as to changes in the by-laws, they could mention them at the meeting so that the delegates that will be elected may know what is desired by the membership of the lodge.

A committee on by-laws has been formed by the Minnesota Federation of AFU Lodges, and members of this committee are also of the opinion that any member who has any changes in mind, should inform their lodge, and they will then instruct their representatives about them, who will mention the proposed changes to the above committee at the next regular session of the federation which will be held in Eveleth, some time next spring.

Fraternally yours,
Frank Tomsich Jr., Sec'y
Lodge No. 1, AFU
Ely, Minn.

Social of Lodge 170, AFU Proves Great Success

In the name of the Lodge Illini Stars, No. 170, AFU of Chicago, Ill., we wish to express our sincere appreciation to all who helped in any way to make our social of Nov. 13th such a grand success. Many thanks to those who contributed money, food and drinks. These contributors were Frank Jurca and Tony Golenko, Mary Golenko, Frances Turk and family, Mary Kerzan, Mary Kovacic, Agnes Jurecic and Mary Polanc. These contributions helped greatly to make our social a success. At the same time we wish to thank everyone who attended the social, and as we saw, were enjoying themselves. Although the service was not as prompt as we wanted it to be, we ask to be forgiven. We tried to do the best we could under existing conditions. Once again we thank everybody and every one for their help for which our lodge will always be grateful. Regards to everyone.

John Zvezich, Pres.
Mary Kovacic, Vice-Pres.
Agnes Jurecic, Sec'y
Mary Kerzan, Treas.
Lodge No. 170, AFU
Chicago, Ill.

WHERE THE FUEL GOES

AN ARMY LIGHT TANK may burn one gallon of gasoline a minute.

Final Results of the AFU 45th Anniversary Membership Campaign

AFU 45-POINT HONOR ROLL:

Lodge No. 21, Denver, Colo.
Lodge No. 114, Ely, Minn.
Lodge No. 2, Ely, Minn.
Lodge No. 225, Milwaukee, Wis.
Lodge No. 190, Butte, Mont.
Lodge No. 37, Cleveland, O.
Lodge No. 70, Chicago, Ill.
Lodge No. 132, Euclid, Ohio
Lodge No. 28, Kemmerer, Wyo.
Lodge No. 66, Joliet, Ill.
Lodge No. 43, East Helena, Mont.
Lodge No. 162, Enumclaw, Wash.

* *

Lodges having 10 or more points to their credit in this campaign are as follows:

MINNESOTA

Lodge No. 1, Ely, Minn., 23½ points; Lodge No. 25, Eveleth, Minn., 23 points; Lodge No. 2, Ely, Minn., 21½ points; Lodge No. 200, Ely, Minn., 19 points; Lodge No. 120, Ely, Minn., 18 points; Lodge No. 85, Aurora, Minn., 17 points; Lodge No. 114, Ely, Minn., 17 points; Lodge No. 230, Chisholm, Minn., 15 points; Lodge No. 30, Chisholm, Minn., 12 points, and Lodge No. 150, Chisholm, Minn., 11½ points.

PENNSYLVANIA

Lodge No. 55, Uniontown, Pa., 28 points; Lodge No. 57, Export, Pa., 14 points; Lodge No. 182, Pittsburgh, Pa., 14 points; Lodge No. 40, Claridge, Pa., 13½ points; Lodge No. 221, Center, Pa., 13½ points; Lodge No. 36, Conemaugh, Pa., 13 points; Lodge No. 26, Pittsburgh, Pa., 12 points, and Lodge No. 29, Imperial, Pa., 11 points.

OHIO

Lodge No. 229, Struthers, Ohio, 20 points; Lodge No. 44. Barberton, Ohio, 16 points; Lodge No. 71, Cleveland, Ohio, 14½ points; Lodge No. 137, Cleveland, Ohio, 13½ points; Lodge No. 173, Cleveland, Ohio, 13 points, and Lodge No. 155, Blaine, Ohio, 11 points.

COLORADO

Lodge No. 101, Walsenburg, Colo, 19½ points; Lodge No. 84, Trinidad, Colo., 17 points; Lodge No. 21, Denver, Colo., 17½ points; Lodge No. 140, Morley, Colo., 13 points; Lodge No. 47, Aspen, Colo., 13 points, and Lodge No. 78, Salida, Colo., 10 points.

ILLINOIS

Lodge No. 124, La Salle, Ill., 21½ points; Lodge No. 170, Chicago, Ill., 19½ points; Lodge No. 130, De Pue, Ill., 14½ points, and Lodge No. 94, Waukegan, Ill., 14 points.

MONTANA

Lodge No. 88, Roundup, Mont., 18 points.

WISCONSIN

Lodge No. 225, Milwaukee, Wis., 11 points.

INDIANA

Lodge No. 45, Indianapolis, Ind., 12 points.

UTAH

Lodge No. 168, Helper, Utah, 10 points.

*

The AFU Membership Campaign concluded on Nov. 11th. Twelve lodges attained the 45-point quota. All honor to them! Thirty-eight lodges acquired at least 10 points, among them are also lodges which made the goal.

The latest report shows that 1019 new members were enrolled in the Juvenile Department, 397 transferred from the Juvenile to the Adult Departments and 171 new members were enrolled directly in the Adult Department. A total of 1587 new members were enrolled in both departments.

This is the last report from the AFU Supreme Campaign Manager, Janko N. Rogelj, our AFU Supreme President, who wishes to thank everyone who did his or her part to make this campaign sucessful.

News of AFU Yanks

Hello everybody: Well here I am again writing to this fine newspaper, after a long absence. I'm back at Drew Field where I started from last April. I've been in cities in Florida and Mississippi.

I also enjoyed by second furlough in Chicago this past week. Had a swell time meeting my friends again. This last Saturday I spent a little time at the "Zveza" party held at Golenko's place. The reason for my short stay was that I had to catch a train back to camp.

In this paper I wish to thank the Liberty Bell Lodge No. 70, AFU of Chicago, Ill., for the cigarette money they gave me. On Friday night I attend the Chicago AFU Bowling League game. I'm sorry to say that I can't remember the scores of the evening. It was good to see the old gang again. I hope they stay together for a long time.

One high light of the evening was that Louis Dolmovich and Joe Gomilar and some of the rest of the bowlers weren't bowling as they should have—must have been some pretty girls on a near-by alley. How about it fellows?

Today another train load left Drew Field. It was a nice sight. The band led the march. The boys looked swell with mackinaws, steel helmets and packs. I have a calisthenic period coming up so I'll close now.

An AFU member,
Pfc. Joe Oblok, 36706571
Hq. Co. 553rd S. A. W. Bn.
Drew Field, Tampa, Florida

A chance to get something free has a special appeal in these days of high prices. Well, safety is something that's free, and everyone can have it! The only obligation is a little extra carefulness—and carefulness pays big dividends—to you and your country. The Greater Cleveland Safety Council asks everyone—at home, at work or at play to be careful and save manpower for warpower.

* * *

Let's declare an open season on accidents in the hunting seasons ahead. The Greater Cleveland Safety Council and the National Safety Council offer these safe hunting tips: If hunting with someone else, walk side by side whenever possible. If you must walk single file, the man in front should carry his gun pointing forward in the crook of his arm. The man behind should carry his gun, pointing back, over his shoulder. Don't let your hunting shells be saboteurs.

America is a tune. It must be sung together.
—Gerald Stanley Lee

Your best investment in a Century . . . a $100 War Bond!

From the Home Office of A. F. U.

NEW YEAR'S GIFT FOR LOCAL SECRETARIES

The undersigned is pleased to announce that, following the established custom, the Supreme Board of our Union has again voted a New Year's gift for our subordinate lodge secretaries.

The gift will be 36 cents for each and every juvenile member in good standing December 31, 1943, and will be forwarded to the secretaries during the last half of January, 1944.

This gift was voted the secretaries in recognition for the good services they have rendered our Juvenile Department during the year and as a partial compensation for the collection of juvenile assessments during the same period.

A great many of our members are not aware of the fact that our local secretaries receive no compensation from their lodges for collecting juvenile assessments, for this reason the Supreme Board has been allowing them a nominal sum from the Juvenile expense fund. While the gift is not sufficient to fully compensate them for the time and effort they spent in collecting juvenile dues, it is nevertheless gratefully accepted by them because they know that it carries with it an expression of appreciation for the excellent work they have done for the promotion of our Juvenile Department.

In approving this gift the Supreme Board also hereby expresses its thanks to all of our active secretaries and other subordinate lodge officers for the interest they have shown in our Juvenile Branch and for the efforts they have made during the year to increase the membership therein.

Fraternally yours,
ANTON ZBASNIK, Supreme Secretary.

Sergeant Frank Yekovich, AFU Member, Home From England With Seven Medals

Though he has been awarded seven medals, including the highly valued and seldom-given distinguished flying cross and the purple heart, Staff Sergeant Frank Yekovich didn't let anyone know about it until he arrived home to Canon City, Colo. this week.

Sgt. Yekovich is a member of Lodge No. 147, AFU of Canon City, Colo.

Sergeant Yekovich returned to the United States the latter part of September this year upon completion of 25 bombing missions over Nazi-held Europe. But his accomplishments and medals awards were kept from his famly, Mr. and Mrs. Frank Yekovich of 607 Griffin until he arrived in Canon City Tuesday, Nov. 9.

They did not even know that he had been wounded during a bombing mission for which he was awarded the purple heart. During a mission over Regensberg, Frank was hit with a piece of flak in a raid. At the same time his oxygen mask and container blew up. But was able to return on the next flight.

Following his first five bombing missions he was awarded the air medal, and each additional five missions he received an oak cluster. The distinguished flying cross was awarded upon the completion of 25.

Among Frank's missions he has visited a great portion of the European continent. The closest he was to Berlin was 60 miles. During this time he spent three weeks in Africa when his plane was on the England-to-Africa shuttle bombing route.

Frank went into the army via the draft early in June, 1942. He was assigned to the air force and given gunner training at Tyndall field. More training was received at Tuscon and at Pueblo air base, and then he was sent over. His position in the bomber is the ball turret gun in the belly of the B-17 fortress.

Frank now has been grounded and returned to this country, probably to become an instructor in gunnery in some air school.

Sergeant Yekovich was graduated from Canon City high school in 1939. Following that he worked for Duff-Moyle Dry Goods company until his induction into the army. He is the only son of Mr. and Mrs. Frank Yekovich, has two sisters, Mary who works for J. C. Penney company and Katherine who works for H. & D. Chevrolet.

He is probably Canon City's most highly decorated soldier in this war.

The AFU is proud to honor its brave soldier-member who is giving his all for freedom and democracy.

THE OTHER DRUMSTICK

AMERICAN FRATERNAL UNION

Founded July 18, 1898
HOME OFFICE: ELY, MINNESOTA

SUPREME BOARD

EXECUTIVE COMMITTEE:

President: J. N. Rogelj ..... 6208 Schade Ave., Cleveland, 3, Ohio;
1st Vice-Pres't: Frank Okoren ..... 4759 Pearl St. Denver, 16, Colo.;
2nd Vice-Pres't: P. J. Oblock ..... RD No. 1, Box 506, Turtle Creek, Pa.;
3rd Vice-Pres't: Joseph Kovach ..... 132 East White St., Ely, Minn.;
4th Vice-Pres't: Anton Krapenc ..... 1636 W. 21 Pl., Chicago, Ill.;
5th Vice-Pres't: Joseph Sneler ..... 5322 Butler St., Pittsburgh, Pa.;
6th Vice-Pres't: Mary Predovich ..... 2300 Yew St., Butte, Montana;
Secretary: Anton Zbasnik ..... AFU Bldg., Ely, Minnesota;
Assistant Secretary: Frank Tomsich, Jr. ..... AFU Bldg., Ely, Minn.;
Treasurer: Louis Champa ..... Ely, Minnesota;
Medical Examiner: Dr. F. J. Arch ..... 618 Chestnut St., Pittsburgh, Pa.
Editor-Mgr. of Off'l Organ: A. J. Terbovec, 6233 St. Clair Ave., Cleveland, 3, O.

TRUSTEES:

President: John Kumse ..... 1735 E. 33 St., Lorain, Ohio;
1st Trustee: F. E. Vranichar ..... 1312 N. Center St., Joliet, Ill.;
2nd Trustee: Matt Anzelc ..... Box 12, Aurora, Minnesota;
3rd Trustee: Andrew Milavec, Jr. ..... Box 185, Houston, Pa.
4th Trustee: F. J. Kress ..... 218—57 St., Pittsburgh, Pa.

FINANCE COMMITTEE

J. N. Rogelj ..... 6208 Schade Ave., Cleveland, 3, Ohio;
Anton Zbasnik, Secretary ..... AFU Bldg., Ely, Minn.;
John Kumse ..... 1735 E. 33rd St., Lorain, Ohio;
Frank E. Vranichar ..... 1312 N. Center St., Joliet, Ill.;
Andrew Milavec, Jr. ..... Box 185, Houston, Pa.

SUPREME JUDICIARY COMMITTEE:

Chairman: Anton Okolish ..... 1078 Liberty Ave., Barberton, Ohio;
1st Judiciary: Frank Mikec ..... P. O. Box 237, Strabane, Pa.;
2nd Judiciary: Rose Svetich ..... Ely, Minnesota;
3rd Judiciary: Steve Mauser ..... 3511 Humboldt St., Denver 5, Colo.
4th Judiciary: Ignac Zajc ..... 683 Onderdonk Ave., Brooklyn, N. Y.

WASHINGTON NEWS FLASHES

By Florence D. Startz

The holiday spirit is beginning to rear its lovely head into our nation's capital. Throughout the city stores are bedecked with red and green—not forgetting gobblers and all the decorations that go along with Thanksgiving. Those who have gone through a Washington Christmas rush in the past have learned a lesson including the city's many servicemen. It's amusing to see the face of a soldier or sailor as he ponders over the size of a slip he wants to send Mom!

* * *

Last year the National Guard Armory here in Washington—largest in the country—was turned over to the FBI. It now serves as an annex to the FBI's Justice building here and that is where I work. Many of the rooms have the same names as when occupied by the National Guard. To us, they are still referred to as the Rifle Range, Drill Hall, etc. The other day I was told that I was going to go to the FBI Justice building for what reason no one could say. Upon going to the appointed room in the Armory, I was met by a few girls. Then we were introduced to a G-Man whom we were told, was going to take us to the FBI building in a special taxi. "What have I done?" I thought. Shortly before I left a good Minnesota friend of mine began to tease me. "I hear you're going to have a conference with the 'big boss,' E. Hoover."

After waiting for quite a while at the back entrance of the Justice building, the guard finally let us in. Then I found myself in the room where the Nazi saboteurs, captured by the FBI, were tried. Big pictures of their trial surround the room. More people came into the room and shortly after I was listening to a man say, "This is a conference," and he continued, "of the staff of our organization's magazine 'FBI This Week'." So, that's how yours truly met the editors and staff. A very educational tour of the rooms in which the magazine is worked on, followed. When we left, I remember our escort said, "The FBI really has their own way of doing things." Came the next day and everyone inquired as to what happened. "I attended a conference," I replied, and smiled when I saw the expression on the face of one in the group—my Minnesota friend.

* * *

The Young Fry: The FBI recently arrested a 16-year-old girl on the charge of extortion. She had sent a letter signed "The Cheeta" to a member of her community demanding $350. "Otherwise," she wrote, "your home will be burned." After special agents questioned the young lady upon arrest she said she had been a victim of extortion herself when a girl friend who called herself "Cheeta" had forced her to pay $100 to keep her parents from learning her whereabouts. So, she tried the idea herself.

When G-Men arrested a man for illegally wearing an Army uniform with several bars, he answered differently than most impersonators who are asked why they wear the uniform. He said, "I don't need a uniform to impress girls because I'm a regular Romeo, anyway." Quite a fellow, eh what?

* * *

I'll be seeing you again in this column next week.

The Best Way to Celebrate the 45th Anniversary of the American Fraternal Union Would Be for Each Lodge to Enroll New Members Every Month of the Year of 1943

The American Fraternal Union pays cash awards to all members who enroll new members in the Adult and Juvenile Departments.

For newly-enrolled members, the members recommending them are entitled to the following cash awards:

For members insured for $ 250 death benefit, $1.25 award;
For members insured for $ 500 death benefit, $2.00 award;
For members insured for $1,000 death benefit, $4.00 award;
For members insured for $1,500 death benefit, $5.00 award;
For members insured for $2,000 death benefit, $6.00 award;
For members insured for $3,000 death benefit, $8.00 award;

These awards are paid after the new member has paid three months dues.

TO MEMBERS ENROLLING NEW MEMBERS FOR THE JUVENILE DEPARTMENT THE AFU PAYS THE FOLLOWING AWARDS:

Plan JA — $.50
Plan JB — $2.00
Plan JC for $500 — $2.00
Plan JC for $1,000 — $3.00
Plan JD for $250 — $1.00
Plan JD for $500 — $2.00
Plan JD for $1,000 — $3.00

Death Claims Loyal AFU Member Jerry Krashovetz

The little community of Krain was shocked and deeply saddened as the grim reaper stalked through its midst and picked as his victims two members of the Krashovetz family.

Brother Jerry Krashovetz had been ailing in health for a number of months. His daughter, Mrs. Mary Gorc paid a daily visit to the home to tend to household duties and to give loving care to her father. It was on Nov. 9, 1943, late in the afternoon that a neighbor called at the home and found the lifeless body of Mrs. Gorc. Apparently she had placed food on the stove to cook for the noonday meal and walked a short distance from the stove when she collapsed, dying where she fell. The food on the stove was burned to a crisp.

Her father, ill in another room apparently was unaware of the tragedy. Ill for a long time he survived his daughter by only a few hours. He passed away early in the evening of the same day.

Brother Jerry Krashovetz was 78 years old and had resided in this community for thirty-six years. Born in a small province of Slovenia, in Yugoslavia, the tales of the rich and happy new world lured him to this country in his early youth. His travels through this country brought him in contact with many of his own people. A born organizer and a true fraternalist at heart, he soon instilled the fraternal spirit into the heart of everyone around him. He was endowed with a live-wire element that has lived on, down through the years.

In the very early days when our AFU had barely laid its foundation, Brother Jerry, who was then a member of the Croatian Fraternal Union, gathered together a group of his Slovenian friends and formed the St. Joseph Lodge No. 21, AFU in Denver, Colorado.

On his arrival to Washington state, he transferred to Marija Zvezda Lodge No. 32 in Black Diamond, Wash. In 1925, when the movement to organize Lodge No. 162 was under way, Brother Krashovetz was in the center of the activities and so became one of the sponsors of Lodge Bratje Svobode No. 162, of which he was a member to the day of his death. His long journey down the AFU road was indeed colorful, constructive and productive. Many people came to know our AFU through Jerry, and up to the day of his death he collected and turned over to the Secretary, dues from a good dozen or so of "his children" as he proudly called them.

Brother Krashovetz was the recipient of the 40-year Veterans emblem awarded to AFU members last year. He was a faithful and loyal member and he has left a host of friends and fellow members to mourn his passing.

Surviving are two sons, Frank and John, one daughter, Mrs. Rose Baily, two grandchildren and two great grandchildren.

Double funeral services for father and daughter were held from the Sacred Heart Church at Enumclaw and interment was at the Krain Cemetery. Full AFU funeral eulogy was accorded Brother Krashovetz.

Lodge No. 162 extends its most heartfelt sympathies to all members of the sorrowed families and to Jerry and Mary, we say, "May you forever rest in peace."

Mary G. Balint, Sec'y
Lodge No. 162, AFU
Enumclaw, Wash.

Clevelanders Donate For Servicemen's Radio Fund

ROBERT ERZEN

Robert Erzen, 835 E. 154 St., emptied his coin bank into the ever-growing Press Heroes Homecoming Fund. Robert said, "I heard mother talking about it so I decided to donate my pennies for a radio for the soldiers." Bobby earned this money by collecting scrap and waste jats around his neighborhood. Robert is the son of Mr. and Mrs. Frank Erzen. His mother is associate editor of the Nova Doba. (Photo cut through courtesy of the Cleveland Press.)

* * *

A Heroes Homecoming Fund Campaign has been launched throughout Greater Cleveland to raise a fund to honor and bring pleasure to the returning heroes of this war, to men back from battle action all over the world.

The campaign, sponsored by the Cleveland Press, is being conducted specifically in behalf of 1727 wounded and ill servicemen who will soon be patients at the U. S. Army's new Crile General Hospital here. These men will be back from battle action on the Pacific, in Asia, in Africa, in Italy, over Germany and the continent.

Purpose of the campaign is to buy and install in the nearly completed Crile General Hospital, located on York road in Parma Heights, a complete bedside radio system with individual earphones and a three-program outlet at each bed.

This comprehensive and modern system, which will cost between $75,000 and $100,000 will furnish men continuous entertainment during their stay in the hospital, bolster their spirits and speed their recovery.

The fund campaign, conducted by The Press as a patriotic war service, offers Greater Cleveland both a major challenge and a noble opportunity. The project has been euthusiastically endorsed and approved all the way up the line from Col. Robert D. Harden, commanding officer at the hospital itself, to the U. S. Army Medical Department and the War Production Board in Washington.

To date Cleveland has received the campaign with heartfelt human sympathy, and a spontaneity of enthusiasm typical of the city.

The Heroes Homecoming campaign will extend through the holiday season and will be highlighted by a Christmas Show starring a popular Hollywood star with an all-war-worker cast from Cleveland War Industries.

There are approximately 125,000 Greater Clevelanders now in the service, fighting or preparing to fight for their country. The cost of the bedside radio system which Cleveland will give to the hospital through The Press' Heroes Homecoming Fund is estimated at between $75,000 and $100,000.

Thus, a dollar per serviceman as a community gift will more than do the job.

Every individual, organization and employees group in Greater Cleveland is invited to help in this timely and important community undertaking, to help put the Heroes Homecoming Fund over the top with resounding success.

Send your cash contribution or make a check payable to the Heroes Homecoming Fund, The Cleveland Press, Cleveland 14, Ohio.

Let's back our heroes who are coming back home!

Inside the Axis

Woes of the "Poglavnik":

New troubles bobed up this week for Dr. Ante Pavelich, the dentist-terrorist who was astablished as "Poglavnik" (leader) of the puppet state of Croatia when the Axis carved up Yugoslavia.

As Pavelich faced increased guerrilla activity at home and the prospect of an Allied invasion across the Adriatic from Italy, the Nazi DNB agency reported that the entire Croat cabinet had met to "put the ministerial offices at the disposal of the Poglavnik so he could form a new government." The same day the controlled Croatian news service revealed that Pavelich had retired, the commander of the Croat Air Force, Gen. Vladimir Kren, replacing him with Colonel Adalbert Tozulja.

Meanwhile, the Swedish newspaper, Nya Daglist Allehanda disclosed that only 112 of the some 600 odd railway stations in Croatia still remained intact, the rest having been destroyed by patriots.

* * *

Tojo Warns Educators to Get Down to Business

Premier Hideki Tojo recently issued a sharp warning to Japanese university presidents that a "change in attitude" among educators and students was urgently required to meet the wartime "demands" of the nation, according to a Tokyo domestic broadcast. Tojo was quoted as saying that "thorough going adjustments" were needed and that "the academic clique and academic customs of educators must be eliminated with celerity."

Chicago AFU Liberty Bell Bowling League

Some odd things happened at the bowling alleys last Friday. During the Liberty Bell Lodge bowling games two weaker teams won two games apiece and two stronger teams won only one game apiece. When I say odd things I am referring to Andrew Spolar's Fox River Hotel team and Gottlieb's Florist team. Andrew Spolar was disappointed for two of his best bowlers were not present leaving only himself and Joe Oblak. It is no wonder that he didn't feel like bowling but he proved himself to be a "sport" and participated in the games. The first game was taken by the Florists and in the last two games Joe Oblak made a specially fine showing and Spolar's won. The result of the Hujan Tavern team and Anton Golenko's Maryton Cafe team was: the first game was won by Golenko's team and the next by the Hujan Tavern's. The last game was a "neck-to-neck" race which finally ended in a Hujan victory with a 10 pin majority.

Next Friday we will bowl as follows: Fox River Hotel against the Hujan Tavern's, and the Gottlieb Florist's against Maryton Cafe. Who will be the winners?

The owner of the bowling alleys donated a goose to the best bowler last Friday who proved to be none other than Max Bruckman who bowled a 506 series. The other two high men were Andrew Stopar with 495 and Joe Fajfar with 427 pins. All bowlers are asked to be at the alleys before 7:30 p. m. so we can begin bowling promptly at 7:30 p. m. This request was made by the bowling alley owner. Fraternal regards to all.

Standings, November 19, 1943:

	W	L
Maryton Cafe	15	12
Gottlieb Florists	15	12
Fox River Hotel	13	14
Hujans Tavern	12	15

No change in team or individual leaders standings.

John Gottlieb, Sec'y
Chicago AFU Liberty Bell
Bowling League

From one of MacArthur's boys comes the story of the mother kangaroo who, after scratching her tummy vigorously for several minutes, suddenly picked up her youngster and spanked him soundly for eating crackers in bed.

CALL FOR NURSES—With a constantly widening war front the United States Army must draw more and more upon the civilian supply of trained nurses. Wounded and suffering American boys cannot wait.

Shoes of Non-Leather Arranged for Children:

To relieve a shortage of shoes for small children, a new supply of non-leather shoes will be made available ration-free about the first of the coming year. The OPA also announced the removal from rationing of limited stocks of obsolete shoes, selling at $1 a pair or less.

* * *

WPB Delays Production of Washing Machines:

Electric irons but no electric washing machines are on the list of consumer goods tentatively scheduled for civilian production in the first quarter of 1944. While acknowledging that home laundry equipment is one of the worst needed home front items, WPB officials said that the supply of small electric motors is too tight to permit resumption of washing machine manufacture now.

* * *

10 Million Pounds of Turkey for Overseas Fighters:

Thanksgiving turkey is on the way to our servicemen in New Guinea, Italy, Africa, Britain and elsewhere on land or sea. Ten million pounds of turkey is on the way to our boys so they may have an old-fashioned Thanksgiving dinner in true American style.

* * *

Radios Scarce But Are Being Produced:

Radios may be scarce for civilians but don't think they're not being produced. Total radio manufacture todays stands at $250,000,000 a month, where a year ago it was only $30,000,000 a month. All production is for the Armed Forces however.

* * *

Oh Yes, There Will Be Christmas Candy!

Candy will be available for Christmas in quantity, in spite of sugar rationing. Confectioners and bakes have been allowed 10 per cent more sure for November and December than they've been getting in previous months in order to build up their stock of Christmas sweets.

* * *

More Raisins and Prunes:

Dried raisins and prunes will be on the market pretty soon now that the War Food Administration has released almost 130,000 tons for commercial trade.

* * *

Recordings for Servicemen:

If your favorite soldier has been asking for records, you may now rush to your music store. The post office, yielding to urgent requests, especially from the bleak Aleutians, has now allowed that records may be mailed. However, you'll have to get a specific request from the soldier, because the Christmas mailing season is over.

* * *

F. J. E.

Old age financial benefits are fine, but they won't keep elderly people from being injured or killed in accidents at home, on the streets or in public places. But we all can help the older folks avoid accidents. The Greater Cleveland Safety Council and the National Safety Council suggests you lend a hand or keep a sharp eye on any elderly person you see going up or down stairs or crossing a street or in any other precarious situation.

The 25th Anniversary of Yugoslav National Unity

Chicago, Ill. — The Yugoslavs of Chicago and vicinity will celebrate the 25th anniversary of Yugoslav National Unity on Sunday, December 5, 1943, at 2:30 p. m., in Pilsen Park Pavilion, 3049 W. 26th Street.

In the past it has been the custom to invite the Royal Yugoslav Ambassador at Washington, D. C., as the principal speaker on that day to represent His Majesty, the King of Yugoslavia at Belgrade. On account of political conditions prevailing now in Yugoslavia and in order to preserve harmony among the Serbs, Croats and Slovenes in America, this custom had to be abandoned this year. In his place the principal speakers will be men of the people, such as Louis Adamic, a famous writer and president of the United Committee of South-Slavic Americans, Matko Balokovich, a well-known violinist, president of the American Croatian Congress, and vice-president of the United Committee of South-Slavic Americans, and Zarko Markovich, a prominent Ohio attorney, Mayor of Kent City, Ohio, and vice-president of the United Committee of South-Slavic Americans.

What caused the Yugoslavs of Chicago to change the custom of inviting the Yugoslav Ambassador in Washington as speaker at their annual reunion? The reason is the same as caused the oppressed people of Yugoslavia to form a United Committee at Bikhach under the leadership of the president, Dr. Ivan Ribar. Cer-tain minister figures in the Bel-grade government who, like Mr. Fotich, exploit the common people have engaged in propa-ganda for the creation of a "Greater Serbia" at the expense of Croats and Slovenes, using as this activity the money which belongs to the Yugoslav people as a whole. Persons en-gaged in such activities of sa-boteur must be considered, in diplomatic language, as "per-sona non gratae" (not accep-table). That is the reason why Mr. Fotich's name was stricken from the list of speakers.

At the time of the decision to invite Ambassador Fotich's name from our program there were certain people who ob-jected. They said that this would amount to an act of trea-son. They also maintained that we had no official spokes-man from the Embassy, the lo-cal state officials who were to be invited would act un-favorably upon our invitation. The best proof of our just view of the existing sympathy of liberty-loving peoples is our own Mayor Kelly and Governor Green have accepted invitation to speak at our meeting. To the first objection we are answering in the words of Patrick Henry who, in 1775 in the House of Burgesses, said, "If this be treason, make the most of it." And to the second objection, we are replying in the words of Thomas Jefferson in 1776, in drafting the Declaration of Independence and accusing King George III of a series of acts of tyranny as follows: "We renounce you. You are no longer our king. We were free and we intend to be free, and, if you try to stop us, we will fight." And John Han-cock, who was the first to sign the Declaration of Indepen-dence, said, "There, John Bull can read my signature with-out spectacles."

Mr. Sweeny's policy is also the policy of Dr. Ribar and of Ti-to's Army of Liberation and we all approve of it. And in doing so, we disapprove and repudiate all efforts on the part of reactionary groups, official and unofficial, to sow distrust, plant seeds of discontent, con-fusion and hatred among the Yugoslav people, We disown them. We do not want to have anything to do with the Fas-cists who are trying to destroy human liberty for individuals as well as nations. Their aim is reactionary in the sense that they try to bring back the old form of oppression, domination, and tyranny which our ances-tors toiled so hard to eliminate. Characters of the type de-scribed above should not only be ignored, but should also be weeded out by those who have learned to work in harmony and fairness with their fellow men. Experience teaches us that treachery and injustice must die, and that love for mankind alone eludes mortality.

Historical movements take a long time to germinate, to de-velop, and to grow to maturity. It took the Yugoslavs, down-trodden and underdog, here and at home many years to awaken and to gather sufficient strength to assert daringly their ancestors' rights; and when they did marshall their strength and courage, they used it with such precision and quick action that they sur-prised even their former mas-ters who believed in the divine right of kings and the right to oppress their fellow men; and whose lust and desires are: "covet and get, honor nobody but yourself; after me the deluge."

The ideals for which the Yu-goslav Army of Liberation fights coincide with those of other champions of liberty and independence, of Jesus, John Ball, George Fox, John Hus, Mazzini, Spinoza, Tolstoj, Jef-ferson, the immortal Abraham Lincoln, Woodrow Wilson, President Roosevelt, Vice-Presi-dent Wallace, Wendell Willkie, and others, all fighting for the cause of humanity, for the cause of all mankind. Out of this consistent fight for liberty will untimately come the tri-umphant fulfillment of the common man's aspirations—aspirations of extricating him-self from slavery and future wars, who will then be given equal opportunity, without fa-voritism or partiality, to enjoy the fruits of the earth and the freedom of a beautiful, healthy and happy life.

For the Publicity Committee:
Mark Basic

Did You Know That

The "K" ration for soldiers is the most compact of rations. It is composed of three cello-phane-wrapped packages of pocket size, labeled "Break-fast," "Dinner" and "Supper." It weighs only 2½ pounds. A man may have ham, eggs and coffee for breakfast, cheese sandwiches and lemonade at noon, and at night, a cup of boullion and one of eight va-rieties of meat.

These pocket meals are used as emergency rations for troops on their own, however, tests in-dicate that men could live on them indefinitely without get-ting malnutrition ailments.

* * *

The original Siamese twins were born in 1811 in a tiny fishing village on the Me-kong River not far from Bang-kok, Siam. The twins (boys) died on Jan. 23, 1974, one twin dying several hours after the other.

* * *

During the Sicilian campaign, hollow shells filled with propa-ganda leaflets, printed in Ger-man, were fired over the Nazi lines. These non-lethal shells burst over the Nazi lines and showered the ranks with sheets urging the fighters to surrender from a hopeless struggle.

"ALL RIGHT, MR. GLUTZ—NO CLEAN PLATE, NO DATE!"

War-Homes For Children of Cleveland

During the first week of the Welfare Federation's "War-Homes for Children" campaign, 245 families inquired about tak-ing a homeless child into their own family circle, according to Joseph T. Sweeny, chairman of the sponsoring board.

"This campaign has been giv-en a big boost for next week also," Sweeny pointed out, "be-cause Bishop Hoban today has requested all Catholic priests to tell their parishoners about the campaign, and similar requests have gone to the Protestant and Jewish churches from the Cleve-land Church Federation and from Rabbi Rudolph Rosen-thal."

This campaign represents an effort to provide homes for children whose family life has been disrupted by unfortunate home conditions, now greatly aggravated by the war. There are some 400 children who are in critical need of placement in such homes, Sweeny declared, and several hundred more should be placed if a sufficient number of homes can be found to accommodate them.

"Cleveland," said Mr. Sweeny, "has always been known for generous giving. This time we are not asked to donate money nor to give volunteer time in a public effort where many peo-ple will know about the good we are doing. We are simply asked to give affectinate home care to Cleveland's children of broken homes.

"This will not cost the fami-ly anything except affection and the work of a parent. For each child's board cost, the Wel-fare Federation agencies pay $20 to $30 per month out of War Chest funds, depending on the child's age and sex. Medical care and good clothing are also provided. Consequently, none of us are asked to dig down into our pockets for these young-sters. Where they are con-cerned, we are simply asked to be the most generous, whole-hearted type of human being—a loving parent."

More information about this campaign can be secured by visiting the office of the War-Homes for Children at the War Service Center, Cleveland Public Square.

Jack Yeaman Bryan
Welfare Federation of Cleveland

SERVICE SLANG

"Log Hound"—a meteorolo-gist. He warns the planes to stay on the ground whenever stormy weather is on the way.

"Galley Rat"—ship's cook, also called "Belly Robber" and "Grease Burner."

"Fanny Adams"—food.

"Calling Card"—a hand gre-nade, also called a "Love Let-ter."

"Air Hogs"—pilots.

"Bird walking weather"—stormy weather.

Osvobodilna fronta v Sloveniji

V avgustu tega leta je poslal dr. Boris Furlan iz Londona v domovino predsedniku Eksekutive O. F. Josipu Vidmarju brzojav s sledečo vsebino:

"Mednarodni položaj nujno zahteva postavitev enotne fronte. Telegrafiraj pogoje in sporoči instrukcije za nadaljno delo."

Na to brzojavko je dr. Furlan prejel 15. oktobra, 1943, sledeči odgovor:

16. septembra 1943.

"Dr. Boris Furlan, London.

Enotnost slovenskega naroda, vzpostavljena s pristankom vseh političnih skupin razen izdajalcev in denuncijantov.

Osvobodilna Fronta prevzela po kapitulaciji Italijanov vso oblast, izvedla razorožitev in izvršila uspešno mobilizacijo po vsej Ljubljanski pokrajini in vsem Primorju. Narod enoten in navdušen kljub bombnim napadom.

Pozivam te v imenu naroda k delu za O. F.!

Poročila Kreku v London so izhajala od ljudi, ki so v brutalni borbi za oblast sodelovali z okupatorjem ter na tisoče Slovencev pognali v ječe, mnogo pa celo v smrt. Na osvobojenem Slovenskem ozemlju razbitih, ujetih in razoroženih 5,000 Belogardistov in Mihajlovičevcev. Ujet ves Mihajlovičev kader, 30 oficirjev. Novakov namestnik, kapetan Koprivica, izvršil samomor. Mihajlovičev oficir Marjan Sterniša, komandant bataljona centralnega odreda, je poslal prostovoljno izjavo:

"Smatram za svojo narodno in oficirsko dolžnost izraziti, da je bila in da je pot Narodne osvobodilne vojske Jugoslavije, ter Osvobodilne vojske v celoti, pravična za slovenski narod in za Jugoslavijo edino odrešilna, medtem ko je bila pot, ki smo jo podvzeli mi, nepravilna, slovenskemu narodu in Jugoslaviji škodljiva, koristna pa okupatorju in torej izdajalska. Tradicija in pa dejstvo, da se nisem od vsega početka z vsem srcem predal Osvobodilni Fronti in njeni veliki stvari osvoboditve in združitve slovenskega naroda, stvari velike svobodne in demokratične Jugoslavije, sta me zavedli, da sem se po logiki dogajanj in razvoja prilik v Sloveniji podal vse globlje na stranpot, čeprav sem osebno vdan svojemu narodu in domovini. Kot mož, kot oficir, kot človek, ki da na svojo čast, smatram za potrebno izpovedati ta svoja spoznanja neglede na vprašanje, ali me bo slovenska narodna justica pustila pri življenju ali ne. Končno smatram še za svojo prav posebno dolžnost, da pozovem zlasti mlade zavedne tovariše, naj se brez pridržka priključijo osvobodilni borbi, ki jo vodita Narodna osvobodilna vojska in Osvobodilna Fronta, ter naj tako popravijo s svojimi mladimi silami, kar smo proti narodu in domovini, marsikdo in marsikdaj, v zablodah zagrešili.

Izjavo sem podpisal iskreno in brez vsakega pritiska.

(Sledi podpis.)."

V razumevanje gornjega: O. F. je bila proglasila amnestijo ob italijanski kapitulaciji za vse, ki bi prenehali s sovražnostmi do nje. Sterniša je bil razorožen v boju po danem terminu. Nekaj bojev še vedno traja danes 16. septembra. Ostanki Belogardistov in Mihajlovičevcev pa so pobegnili v nemško službo.

Daj ta odgovor na tvoj poziv v pogled vsem Slovencem v tujini!

Josip Vidmar."

Izjava Združenega odbora južnoslovanskih Amerikancev

Združeni odbor južnoslovanskih Amerikancev je na svoji seji dne 13. novembra, ki se je vršila v Fort Pitt hotelu, Pittsburgh, Pa., izdal sledečo izjavo:

Združeni odbor južnoslovanskih Amerikancev prisrčno pozdravlja zgodovinske izjave moskovske konference. V imenu večine več kot enega milijona Amerikancev hrvaškega, srbskega, slovenskega, bolgarskega in macedonskega porekla, Odbor zagotavlja našemu vrhovnemu komandantu Rooseveltu, kakor tudi državnemu tajniku, polno podporo v razvoju zunanje politike, utemeljene na moskovskih izjavah. Nacionalni interesi Združenih držav in problemi svetovnega miru zahtevajo, da odprto in natančno preiščemo vse faze naše zunanje politike v luči moskovske konference, vključivši našo politiko napram Jugoslaviji.

Svobodo ljubeči narodi se vedno bolj zavedajo sijajnega doprinosa jugoslovanskih osvobodilnih sil za skrajšanje vojne in ustanovljenje demokratičnega miru v južnovzhodni Evropi. Tekom minulih dveh let, je bila Narodna osvobodilna vojska pod vodstvom generala Tita, poleg ruske vojske, najbolj efektiven zaveznik na evropskem kontinentu. Osvobodilne sile so neprestano in z vso močjo udarjale Hitlerizem. One so preživele preizkušnje dveletne borbe brez vsake zunanje pomoči. One so se razvile iz raztresenih gerilskih edinic v močno osvobodilno vojsko z ustanovitvijo demokratičnih načel in uničenjem fašističnih ustanov, ter tako združile vse Jugoslovane, ne glede na stališče, vero ali narodnost.

Naše ameriško uradno stališče skozi pretekli dve leti je bilo, da se ignorira ta efektivni zaveznik. V praksi smo podpirali Mihajlovičeve četnike v Jugoslaviji. Ta element "Velikosrbskih" pro-fašistov se je izjavil, da čaka, da jih ameriški bajoneti postavijo v oblast proti volji naroda v Jugoslaviji. "Čakajoč," so se borili—in se borijo—borijo z nacistično pomočjo proti našemu zavezniku, Narodni osvobodilni vojski.

Ameriški tisk je nazval to izdajstvo kot "nesrečni Mihajlovič-partizanski spor" (the unfortunate Mihajlovic-Partisan fued) ali "rift," ki bi bil izginil in jugoslovanski narod bi že davno iztrebil male sile Mihajloviča, ako ne bi te sile imele materijalne in moralne pomoči osišča in, da priznamo resnico, Anglije in Združenih držav.

Mi smo dali vladi, ki podpira Mihajloviča, avijone na Lend-Lease, dovolili jugoslovanskemu ambasadorju, da bodri profašistične porazljive skupine v tej deželi; izdali dovoljenje za nabiranje fondov za četnike; dovolili Mihajlovičevim podpirateljem, da govore v ameriških vojnih taboriščih. Izven vlade smo ga slavili v filmih, tisku in preko radia.

Neoziraje se na naše preteklo stališče, da smo pomagali temu osiščnemu sodelavcu, so Narodne osvobodilne sile rastle. Zdaj pa resnica o jugoslovanski situaciji prodira v naš tisk. Nedavno je zavezniška komanda na Srednjem Vzhodu denuncirala četnike kot izdajalce in orodje osišča. Mihajlovič in njegovi četniki so danes miljenci reakcionarjev v tej deželi.

Danes moramo upoštevati fakte: Nemogoče bo izpolniti izjavo moskovske konference, ako bomo vztrajali na stališču, da se prezira partizane in podpira Mihajloviča. To stališče ne bo skrajšalo vojne, ampak jo bo podaljšalo; to ne bo zagotovilo miru, ampak bo ustvarilo nove fašistične bolezni v južnovzhodni Evropi.

Skorajšnje obsežne vojne operacije v Evropi ustvarjajo veliko potrebo, da vlada Združenih držav obvesti jugoslovanski narod, da Amerika podpira borbo demokratičnih sil naroda v Jugoslaviji, partizane; da Amerika smatra Mihajloviča za to, kar je—orodje reakcije.

Praktični koraki v soglasju s to izjavo bi morali vključevati: Takojšno Lend-Lease pomoč partizanom; sprejem predstavnikov borilnih sil Jugoslavije v Med-zavezniško komisijo v Italiji in v Evropski svetovalni odbor v Londonu; izključiti iz vseh jugoslovanskih sekcij Med-zavezniških konferenc vse Mihajlovičeve podpiratelje; preiskati pro-fašistično Srbsko narodno odbrano; vključiti partizane v United Yugoslav War Relief Fund; dovoliti eni delegaciji jugoslovanskih Amerikancev, da poseti osvobodene kraje Jugoslavije, čim prej mogoče; na bojnem polju, kakor tudi pri ustanovitvi demokracije.

Združeni odbor južnoslovanskih Amerikancev trdno veruje, da bo taka inozemska politika napram Jugoslaviji pospešila zdrave, demokratične razvoje na Balkanu.

DROBNE ZANIMIVOSTI

(Nadaljevanje s 1. strani)

El Salvador in Haiti. Tako si bomo na ameriškem kontinentu zagotovili dovoljne zaloge surovin za izdelavo strupov za uničevanje mrčesov, ki ogražajo naše poljske pridelke.

Ob naši pacifični obali raste veliko drevje, imenovano redwood ali sequoia. Ta drevesna vrsta se šteje med najstarejše rastlinstvo sveta in tudi posamezna drevesa dosežejo starost po več tisoč let. Les tega drevja je poraben za različne svrhe, debelo lubje istega pa se je do zadnjih časov zametavalo. Zdaj se iz tega lubja izdelujejo nekatera nadomestila za plutovino in tudi nadomestila za trd gumij. Dalje se v neki meri porablja pri izdelovanju medicin in tkanin.

Tinta je vsakemu znana komoditeta. Rabi se za pisanje in tiskanje in je vsled tega velikanskega pomena tako v vojnem kot mirnem času. Slovenci imamo za tinto zelo neprimeren izraz: črnilo. Pa vsak ve, da imamo poleg črne tudi modro, vijoličasto in rdečo tinto, kateri gotovo ne pristoja označba črnilo. Zato je bolj praktično, da rabimo tuj izraz, ki vse pokrije. Vojne razmere so nam dale tinte s posebnimi lastnostmi. Važna je na primer tinta, ki je porabna na kovinah. Taka tinta se zelo rabi v vojnih industrijah. Ene vrste tinto je mogoče s kovine izmiti in taka je za tovarniško porabo, da se posamezni deli raznih strojev ne zamešajo in se pravilno sestavijo. Druge vrste tinta se ne da izmiti s kovine niti z vodo niti z oljem. Ta se rabi na sestavnih delih raznega orožja, kar posebno dobro služi popravljalcem poškodovanega orožja. Potem je tinta, ki da pisavo ali tisk, ki se v temi sveti, in spet druga, ki se pokaže le pod posebno svetilko. Za vizirje, potom katerih se cilja, so pri bolj kompliciranih topovih do zadnjega časa rabili tanko nitko pajčevine; zdaj nadomestuje pajčevino fina črta posebno preparirane tinte.

Človeški iznajdljivosti in prilagodljivosti ni videti meje; in, čim večja je potreba, tem večja je iznajdljivost in prilagodljivost.

Zaključek kampanje

Društva s 45 točkami:

Št. 21, Denver, Colo.
Št. 114, Ely, Minn.
Št. 2, Ely, Minn.
Št. 225, Milwaukee, Wis.
Št. 190, Butte, Mont.
Št. 37, Cleveland, Ohio
Št. 70, Chicago, Ill.
Št. 132, Euclid, Ohio
Št. 28, Kemmerer, Wyo.
Št. 66, Joliet, Ill.
Št. 43, E. Helena, Mont.
Št. 162, Enumclaw, Wash.

Deset točk ali več imajo:

MINNESOTA

St. 1, Ely, 23½.
Št. 2, Ely, 21½.
Št. 25, Eveleth, 23.
Št. 200, Ely, 19.
Št. 120, Ely, 18.
Št. 85, Aurora, 17.
Št. 114, Ely, 17.
Št. 230, Chisholm, 15.
Št. 30, Chisholm, 12.
Št. 150, Chisholm, 11½.

PENNSYLVANIA

Št. 55, Uniontown, 28.
Št. 57, Export, 14.
Št. 182, Pittsburgh, 14.
Št. 40, Claridge, 13½.
Št. 221, Center, 13½.
Št. 36, Conemaugh, 13.
Št. 26, Pittsburgh, 12.
Št. 29, Imperial, 11.

OHIO

Št. 229, Struthers, 20.
Št. 44, Barberton, 16.
Št. 71, Cleveland, 14½.
Št. 137, Cleveland, 13½.
Št. 173, Cleveland, 13.
Št. 155, Blaine, 11.

COLORADO

Št. 101, Walsenburg, 19½.
Št. 21, Denver, 17½.
Št. 84, Trinidad, 17.
Št. 140, Morley, 13.
Št. 47, Aspen, 13.
Št. 78, Salida, 10.

ILLINOIS

Št. 124, La Salle, 21½.
Št. 170, Chicago, 19½.
Št. 130, De Pue, 14½.
Št. 94, Waukegan, 14.

MONTANA

Št. 88, Roundup, 18.

WISCONSIN

Št. 225, Milwaukee, 11.

INDIANA

Št. 45, Indianapolis, 12.

UTAH:

Št. 168, Helper, 10.

*

Kampanja je bila zaključena 11. novembra. Dvanajst društev je doseglo svojo kvoto. Vsa čast jim za lepo bratsko delo, katero so završili. Poleg tega je še 38 društev, ki so dosegla deset točk ali več. Med njimi so društva, ki so dosegla tudi zmago.

Po mojem štetju smo pridobili v tej kampanji 1019 članov v mladinski oddelek, iz mladinskega oddelka je pristopilo v odrastli oddelek 397 članov, direktno v odrasli oddelek je pristopilo 171 članov in članic.

V kampanji smo pridobili ***1587 članov in članic*** v oba oddelka.

To je moje zaključno poročilo. Morebiti bi lahko pridobili več članov, ako bi se vsa društva zanimala, toda ni bilo tako. Toda tudi ta pridobitev ni slaba, dobra je na vsak način, če pomislimo na vse zapreke, katere nam donašajo vojne razmere. Hvaležni bodimo, da ni bilo slabše.

V imenu glavnega odbora ABZ se prav iskreno in bratsko zahvaljujem vsem, ki so delali in poskrbeli, da smo dosegli tako lepo število novega članstva za našo organizacijo ob njeni 45-letnici. S tem pa ni potreba prenehati z nabiranjem novih članov. Delajte naprej!

Janko N. Rogelj,
glav. predsednik ABZ.

Pomnite, da vam prihranki, vloženi v vojne varčevalne bonde, lahko čez leta zelo prav pridejo. In, če je katera investicija varna, je varna investicija v omenjenih obveznicah Zedinjenih držav.

DOPISI

Uniontown, Pa. — Naše društvo Sv. Ro[illegible] št. 55 ABZ, je spet izgubilo enega dobrega in dolgoletnega člana. Dne 23. oktobra je namreč preminil sobrat in prijatelj Martin Prah. Bil je bolan skoro dve leti. Trpel je na krvavenju in mrtvoudu. Pogreb se je vršil po cerkvenem obredu dne 26. oktobra in se je istega udeležilo mnogo članov, prijateljev in znancev. Naše društvo, katerega soustanovitelj je bil pokojnik, mu je poklonilo lep venec v zadnji pozdrav. Pokojni Martin Prah se je leta 1905 mnogo trudil pri ustanovitvi našega društva. Šel je po zdravnika v njegov urad v Uniontown ter ga pripeljal v Lemont Furance, kjer je isti vse nove člane preiskal in izpolnil predpisane listine. Tako je bil pokojnik aktiven za društvo od začetka pa vse do časa, ko ga je bolezen položila na posteljo. Pokojni Martin Prah zapušča tukaj žalujočo soprogo Anno, štiri sinove, tri hčere in polbrata Bernarda Martiča v Clevelandu, Ohio. Rojen je bil v Prušnji vasi, fara Sv. Križ pri Kostanjevici na Dolenjskem. Naj bo pokojnemu sobratu in prijatelju lahka svobodna ameriška zemlja, žalujočim ostalim pa naj bo v imenu društva izraženo iskreno sožalje. — Za društvo št. 55 ABZ:

Joseph Prah, tajnik.

Ely, Minn. — Člani društva Sv. Cirila in Metoda, št. 1 ABZ, so vabljeni, da se udeležijo letne seje, ki se bo vršila v nedeljo 12. decembra. Seja se bo vršila v spodnjih prostorih Jugoslovanskega narodnega doma in se bo pričela od pol desetih (9.30) dopoldne. Na tej seji bo treba izvoliti društveni odbor za prihodnje leto in urediti še druge zadeve, ki spadajo v program letne seje.

Člani našega društva, ki so člani organizacije že 40 let ali več, in ki še niso prejeli častnih znakov za 40-letno članstvo, naj o tem informirajo tajnika, da preskrbi znake, kateri jim bodo potem oddani na letni seji.

Kot znano, se bo prihodnje leto vršila redna konvencija. Ako ima kateri članov kake sugestije glede izboljšanja pravil, naj pove to na seji, da bodo delegati, ki bodo ob določenem času izvoljeni, vedeli, kaj želijo člani društva.

Minnesotska federacija društev ABZ je izvolila odbor za pravila in ta odbor je mnenja, da naj bi člani na sejah svojih društev izrazili svoja mnenja glede izboljšave pravil, nakar bi društveni zastopniki na seji federacije poročali o istih. Prihodnje zborovanje minnesotske federacije se bo vršilo v Evelethu, Minn., enkrat v prihodnji pomladi. Bratski pozdrav! — Za društvo št. 1 ABZ:

Frank Tomsich, Jr., tajnik.

Detroit, Mich. — Podružnica štev. 1 SANSa za Detroit in okolico, priredi na čast pisatelja Louis-a Adamiča, častnega predsednika SANSa in predsednika Združenega odbora jugoslovanskih Amerikancev, družabni večer z večerjo, 11. decembra točno ob 7. uri zvečer, v Slovenskem delavskem domu na 437 S. Livernois Ave. Večerja $1.50 za osebo.

Vabi se vse Jugoslovane, da se udeleže te izvanredne prireditve in se spoznajo z našim velikim rojakom Louisom Adamičem, ki žrtvuje ves svoj čas in svoje mojstersko pero, da pomaga svojemu zasužnjemu narodu k samostojnosti in svobodi. Adamičeva zasluga je, da nas ameriška javnost spoznava za enakovredne in nič manj kulturne, kot so naseljenci in potomci velikih Anglo-Saksonov.

Vstopnice za večerjo se dobe pri sledečih: Mrs. Antonia Ločniškar v Slovenskem delavskem domu, Mrs. Ana Travnik v Slovenskem narodnem domu; Mrs. Frances Kapel, 6362 Sparta, Tel. Ty- 4-2207; Mrs. Mary Rant, 2801 Geneva, Dearborn, De-4474; Mrs. Mary Knez, 6657 Theisen, Dearborn, Or-1078; Mrs. Mary Jurca, 13708 Trumbull, To- 7-4330; Mrs. Frances Plautz, 16530 Joslyn, H. P. Un-1-6349; Mrs. Lia Menton, 1205 Pallister, Ma- 2864. Vsled izrednih časovnih razmer se bodo prijave sprejemale le do prvega decembra.

Po večerji ob 8. uri bo Adamič govoril o sedanjem položaju v Sloveniji, Jugoslaviji in na Balkanu, ter podal vsa pojasnila na stavljena vprašanja v diskuziji, ki bo sledila govoru. Vsakemu bo jasno, kaj si narod v Sloveniji in Jugoslaviji želi, ko konča to grozno krvolitje in uničevanje ljudskih dobrin. Kdor ne more k večerji, naj pride h govoru in diskuziji. Vstopnine ne bo.

Prebitek priredbe je namenjen v korist SANSa in Odboru Združenih jugoslovanskih Amerikancev. — Za podružnico št. 1 SANSa:

Lia Menton, tajnica.

Enumclaw, Wash. — V tukajšnjo malo slovensko naselbino Krain je nedavno posegla bela žena prav neusmiljeno ter pobrala skoro istočasno kar dva člana družine Krashovetz, namreč očeta in hčer.

Naš član Jerry Krashovetz je bolehal več mesecev. Njegova hčerka, Mrs. Mary Gorc ga je vsak dan obiskala na njegovem stanovanju in mu postregla, kar je bilo treba. Pozno popoldne 9. novembra se je eden sosedov zglasil na domu bolnega Jerrya in našel v kuhinji na tleh težečo in mrtvo Mrs. Gorc. Kosilo na peči je bilo vse sežgano. Po vsej priliki je pokojna Mrs. Gorc pripravila kosilo za kuho, nakar se je nekoliko oddaljila od peči ter se mrtva zgrudila na tla. Njen oče, ki je ležal bolan v sosedni sobi, po vsej priliki ni nič vedel o smrti svoje hčere. Nekaj ur pozneje, namreč na večer istega dne, je tudi on za vedno zatisnil oči.

Sobrat Krashovetz je bil 78 let star in je bival v tej okolici 36 let. Rojen je bil v Sloveniji in je prilično mlad prišel v to deželo. Bil je rojen organizator in vnet za podporne organizacije. V zgodnjih letih naše Zveze, ko je bil pokojni Jerry že član Hrvatske bratske zajednice, je s skupino prijateljev organiziral društvo št. 21 ABZ v Denverju, Colorado. Po njegovem prihodu v državo Washington je prestopil k društvu Marija Zvezda, št. 32 ABZ, v Black Diamondu, Wash. Ko se je leta 1925 pričelo gibanje za ustanovitev društva ABZ v Enumclawu, je bil pokojni Jerry v središču te aktivnosti. Tako je postal eden soustanoviteljev društva Bratje svobode, št. 162 ABZ, katerega član je ostal do smrti. Sploh je bil na različne načine aktiven za svoje društvo in svojo organizacijo. Mnogi rojaki so postali člani Ameriške bratske zveze po zaslugi pokojnega Krashovetza. Pred leti je dobil častni znak za svoje 40-letno članstvo v ABZ. Bil je zvest in lojalen član in društvo št. 162 ga bo pogrešalo; obenem pa ga bo ohranilo v lepem spominu.

Pokojnik zapušča dva sina, Franka in Johna, in hčer Mrs. Rose Bailey, dva vnuka in dva pravnuka. Dvojni pogreb, in sicer pogreb očeta in hčere istočasno, se je vršil po cerkvenem obredu na pokopališče v Krainu. Društvo št. 162 ABZ mu je izkazalo zadnjo čast in se na primeren način poslovilo od njega ob odprtem grobu. Žalujočim ostalim pa naj bo tem potom v imenu društva izraženo iskreno sožalje. — Za društvo Bratje svobode, št. 162 ABZ:

Mary G. Balint, tajnica.

Chicago, Ill. — V imenu društva Illini Stars, št. 170 ABZ in v imenu društvenega odbora naj bo na tem mestu izražena iskrena zahvala vsem, ki so na en ali drug način pripomogli, da je bila naša Martinova zabava na večer 13. novembra tako uspešna. Najlepša hvala vsem, ki so v to svrho prispevali gotovino, jestvine ali pijačo; imena teh darovalcev so: brata Frank Jurca in Tony Golenko, ter sestre Mary Golenko, Frances Turk (in družina), Mary Keržan, Mary Kovačič, Agnes Jurečič in Mary Polanc. To je mnogo pripomoglo k dobremu uspehu. Istotako naj bo izražena zahvala vsem, ki so se prireditve udeležili, in kot je bilo videti, so se dobro zabavali. Ako postrežba morda ni bila v vseh ozirih taka, kakor bi želeli, naj se nam oprosti. Skušali smo storiti najbolje, kar je bilo v razmerah mogoče. Torej še enkrat najlepša hvala vsem skupaj in vsakemu posebej za vso naklonjenost, katero bo naše društvo vedno znalo ceniti. Pozdravljeni vsi skupaj! — Za društvo Illini Stars, št. 170 ABZ:

John Zvezich, predsednik; Mary Kovačič, podpredsednik; Agnes Jurečič, tajnica; Mary Keržan, blagajničarka.

Chicago, Ill. — Čudne reči so se godile na kegljišču zadnji petek. Pri Liberty Bell društvenem kegljanju sta dve lahki skupini dobili po dve igri, dve močnejši pa vsaka samo po eno. Ako rečem čudne reči, imam v mislih skupini Andrew Spolarjev Fox River Hotel in Gottliebovo cvetličarno. Andrew Spolar je bil zelo razočaran, ker dva njegova najboljša kegljača nista bila navzoča, torej sta bila navzoča samo dva, on in Joe Oblak. Ni čuda, da skoro ni hotel kegljati, vendar se je skazal kot "sport" in se podal v bitko. Prvo igro je dobila cvetličarna, pri zadnjih dveh se je pa posebno dobro izkazal Joe Oblak in Spolar je zmagal. Med Hujanovo gostilno in Anton Golenkotov Maryton Cafe je bil rezultat sledeči: Prvo igro je dobil Golenko, drugo pa Hujan. Pri zadnji igri sta bila vedno "Neck to Neck" toda konečno je zmagal Hujan z večino 10 kegljev. Prihodnji petek se bodo udarili po sledečem redu: Fox River Hotel proti Hujanovi gostilni, Gottliebova cvetličarna proti Maryton Cafe. Kdo bo zmagal???

Lastnik kegljišča je podaril najboljšemu kegljaču zadnji petek eno gos, ki jo je dobil Max Bruckman, ki ima 506 kegljev. Ostala dva najboljša sta bila Andrew Stopar s 495 in Joe Fajfar s 427 keglji.

Vsi kegljači se prosijo, da so na kegljišču vsakokrat pred pol-osmo uro, da pričnemo točno ob 7:30. To zahteva od nas lastnik kegljišča. Bratski pozdrav!

John Gottlieb,
tajnik kegljaške lige.

NA RAZNIH FRONTAH BALKANA

(Nadaljevanje s 1. strani)

V začetku tega tedna je bilo poročano po radiju, da so slovenski partizani zavzeli dve važni železniški postaji blizu madžarske meje.

Pri Stari Zagori v Bolgariji je okrog štiri tisoč bolgarskih gerilcev, ki se borijo proti redni bolgarski vojski. Bolgarija, kot znano, je nemška zaveznica.

Korespondent Hanson W. Baldwin poroča, da so zavezniki upostavili zveze z gerilci v Jugoslaviji in Grčiji in jim redno dostavljajo razne potrebščine.

*

Iz Budimpešte poročajo, da gerilske čete v Bolgariji naraščajo in da je nemško vojaštvo vzelo pod kontrolo vsa bolgarska pristanišča ob Črnem morju. Nemci se najbrž boje ruske invazije Bolgarije s Črnega morja.

Poveljnik jugoslovanskih partizanov, general Tito, naznanja, da so Nemci pričeli z veliko ofenzivo proti partizanom in da posebno skušajo pregnati partizane z dalmatinske obale in z bližnjih otokov. Po nekem poročilu iz Berlina so Nemci že osvojili otoke Krk, Kerš in Lošinj.

The New York Times z dne 14. novembra poroča, da so jugoslovanski partizani po hudih bojih iztrgali Nemcem železniški križišči Koprivnico in Virovitico v Slavoniji. Pri tem so ujeli 900 nemških vojakov. Dalje so partizani pretrgali železniško zvezo med Madžarsko in Zagrebom.

Poročila United Pressa, datirano 17. novembra, javlja, da se vršijo ostri boji med Nemci in jugoslovanskimi partizani v Hercegovini, severno od Dubrovnika in v Črni gori. Mihajlovičevi četniki v tistih krajih baje še vedno pomagajo Nemcem napram partizanom. Boji se vršijo tudi v raznih krajih Srbije, Bosne in Macedonije.

Isto poročilo navaja tudi, da je nemški general Rommel poslal pet divizij vojaštva nad partizane v Sloveniji, toda slednji se uspešno branijo in so prizadeli Nemcem težke izgube. Najhujši boji da se vrše ob bivši jugoslovansko-italijanski meji.

*

Dne 18. novembra datirano londonsko poročilo United Pressa navaja, da so jugoslovanski partizani porušili premogovnik pri Jankovacu, blizu Lazarevca, 30 milj južno od Beograda. S tem so odvzeli Nemcem 30 vagonov premoga na dan. Dvajset "četnikov", ki so stražili premogovnik, je bilo ubitih.

Londonsko poročilo Associated Pressa, datirano 19. novembra, navaja, da se v raznih delih Jugoslavije vršijo ostri boji med Nemci in partizani in da so uspehi različni. Nemci so zavzeli mesta Trogir, Malo Ostrovo in Veliki Drvenik na dalmatinski obali. Polotok Peljesac še delno kontrolirajo partizani. Nemci koncentrirajo močne sile v okrožju Reke. Partizani so razvili močno ofenzivo ob meji Bosne in Srbije, prizadeli Nemcem velike izgube in jih vrgli nazaj. Posebno uspešni so partizani v rušenju železniških zvez in drugih sovražnikovih komunikacij.

GLASOVI NA RADIJU

(Nadaljevanje s 1. strani)

Major George Fielding Elliot je bil rojen leta 1894 v Brooklynu, toda se je v starosti 8 let s starši preselil v Avstralijo. Bil je v prvi svetovni vojni ter okusil strupene pline in rane. Nato je služil 10 let v armadni inteligenčni rezervi in je napisal več razprav vojaškega značaja. Armadni krogi ga smatrajo za kompetentnega komentatorja z ozirom na vojne probleme.

Raymond Clapper je poznan ameriški "kolumnist," katerega članke priobčuje 150 časopisov. Njegovi članki uživajo sloves natačnosti in točnosti. Potoval je kot korespondent z vsakim ameriškim predsednikom od Wilsona naprej in je prisostvoval vsem političnim konvencijam od prve svetovne vojne naprej. Bil je v Londonu ob času poraza Francije in katastrofe v Dunkerque in je "prisostvoval" nemškim letalskim napadom na London.

John W. Vandercook je bil rojen v Londonu leta 1902. Obiskoval je univerzo v Yale, sodeloval pri mnogih ameriških listih in je napisal večje število knjig. Da je mnogo potoval, kaže dejstvo, da je bival v 73 različnih državah sveta.

Robert Magidoff je graduiral na wisconsinski univerzi in je kot reporter več let bival v Rusiji, odkoder je večkrat govoril na radio. Ruske razmere dobro pozna.

William L. Shirer je po rodu iz Chicaga in je bil kot korespondent več let v Evropi. Videl je Hitlerjev pohod v Porenje in je bil na Dunaju, ko je Hitler okupiral Avstrijo. Poročal je tudi o tragediji Češkoslovaške pred in ob priliki njene sramotne prodaje v Monakovem.

Morgan Beatty, katerega smo mnogokrat slišali iz Londona, je 41 let star in po rodu iz Little Rock, Ark. Zdaj je v Washingtonu. Mož slovi kot poročevalec o raznih katastrofah, o poplavah, hurikanih itd.

Edward R. Murrow je poznan po frazi "This is London," kadar govori iz Londona. Služil je kot vojni reporter že v prvi svetovni vojni. Rojen je bil v Greensboro, North Carolina.

Drugi znani radijski reporterji so: Upton Close, Paul Archinard, William Grant Parr, Ernest K. Lindley, Bjorn Bjornson, W. W. Chaplin, Bill Henry, Quincy Howe, Eric Sevaried, Charles Collingwood, Larry Lesueur, Sydney A. Moseley, Boake Carter, Fulton Lewis, H. R. Baukhage, John Gunther in Earl Godwin.

Štirje najbolj popularni radijski poročevalci in komentatorji so: Lowell Thomas, Raymond Gram Swing, H. V. Kaltenborn in Gabriel Heater.

VLOGE

v tej posojilnici

tion, Washington, Federal

Sprejemamo osebne in društvene vloge

LIBERALNE OBRESTI

St. Clair Savings & Loan Co.

6235 St. Clair Avenue HEnd. 1050

Victory vrtovi!

Pomlad se bliža. Kdor ima vrt, ki je še tako majhen, ga bo obdelal, ko pride pravi čas. Vlada sama priporoča Victory vrtove, s katerimi bo marsikateri družini pomagano tako z ozirom na draginjo, kakor tudi z ozirom na pomanjkanje te ali one zelenjave in živila.

Nekateri, zlasti oni, ki so prišli iz starega kraja, se razumejo na obdelovanje vrta, tukaj rojeni naši otroci v tem niso prav posebno vešči, in marsikdo bi si rad obdelal vrt in vanj posejal in posadil primerno zel, pa mu manjka vrtnarskega znanja.

Takim tedaj priporočamo, po v Ameriki poznanc in razširjeno v angleškem jeziku pisano knjigo "The Garden Encyclopedia" ki velja sedaj 5.95. To je najboljša vrtnarska knjiga v angleškem jeziku, ima 1400 strani in 750 slik.

Naročite jo lahko pri:

Slovenic Publishing Co.
"Glas Naroda"
216 West 18th Street
New York, N. Y.

V BLAG SPOMIN

OB PRVI OBLETNICI SMRTI NEPOZABNEGA SOPROGA IN OČETA

Johna Loushina

Dragi soprog in ljubljeni oče, z globoko žalostjo v srcu se spominjamo onega usodnega dne, 28. novembra 1942, ko si se za vedno ločil od nas, ki smo Te ljubili nad vse. Ni Te več med nami, Tvoje telo počiva v naročju matere zemlje, toda Tvoj duh in spomin na Tebe bo ostal v naših srcih do konca naših dni.

Mesec november je zopet med nami,
pozne jeseni razsiplje nam kras;
mi pa ne moremo biti veseli,
ker je najtužnejši mesec za nas.

Hladna Te zemlja že leto dni krije,
ljubljeni oče in skrbni soprog.
Zarja nebeška na vek da Ti sije,
želja je žene in Tvojih otrok.

Žalujoči ostali: Tereza Loushin, soproga; Rosie, Mimmie, Joe, Frank, Tony, Jennie, Albert in Pauline, otroci. — Chisholm, Minn., meseca novembra 1943.

Louis Adamic's Books
FOR GIFTS

Give *autographed* copies of Louis Adamic's books for Christmas to your American-born sons and daughters—to other relatives—to friends and neighbors—to business associates—to boys and girls in the armed forces—to prominent people in your town and vicinity who ought to know about Slovenia and Yugoslavia, national and international problems. — Give especially Louis Adamic's latest book

"MY NATIVE LAND"

now being read and discussed all over America, soon to be published also in Russia, Brazil, Argentina and Sweden and certain to have great influence on the future of Slovenia, Yugoslavia and the Balkans, as well as the international situation as a whole.

WHEN ORDERING THE BOOK, USE THE BLANK BELOW. MAIL IT WITH YOUR CHECK OR MONEY ORDER TODAY!

LOUIS ADAMIC
MILFORD, NEW JERSEY

Please send me the indicated number of AUTOGRAPHED copies of your books for which I enclose $.....

.....MY NATIVE LAND	$3.75	each	copy;	$.....
.....The Native's Return	2.75	"	"	$.....
.....Two-Way Passage	2.50	"	"	$.....
.....From Many Lands	3.50	"	"	$.....
.....What's Your Name?	2.50	"	"	$.....
.....My America	4.00	"	"	$.....
.....Laughing in the Jungle	3.00	"	"	$.....
.....House in Antigua	3.00	"	"	$.....

Send the books to (write address carefully):

.....

.....

(If you wish to have the books sent to several addresses, write a separate letter, giving mailing instructions. If possible, write in English so that Mr. Adamic's assistant can handle the orders when he is not at home.)

VESTI iz bojnega polja in o splošnih dogodkih širom sveta, lahko dnevno čitate v

ENAKOPRAVNOSTI

Kadar vaše društvo potrebuje tiskovine, obrnite se na našo moderno urejeno tiskarno. Vsako delo točno in po zmerni ceni izvršeno.